

תוכן עניינים

1.	סמינרים וימי עיון	3
1.1.	כללי	3
1.2.	סמינרים במרחב היישוב	3
1.3.	סמינרים שאינם במרחב היישוב	3
1.4.	הנחיות ללינת מבנה	4
1.5.	הנחיות ל"לילה לבן"	4
1.6.	אטרקציות	4
2.	אירועים הפתוחים לקהל הרחב ו/או המתקיימים במרחב הציבורי	5
2.1.	כללי	5
2.2.	מושגי יסוד ומקרים בהם הנוהל חל	5
2.3.	נוהל תנועת לקיום אירוע שבטי	6
2.4.	הנחיות ודגשים	7
2.5.	נספח א' – הוצאת רישיון עסק לאירוע רב משתתפים/ות – הנחיות וסדר פעולות	7
2.6.	נספח ב' – דגשי בטיחות למשתתפים/ות במחאות ובעצרות	8
3.	יום עבודה	9
3.1.	שלב התארגנות ונוהלי עבודה כלליים	9
3.2.	שעות העבודה	9
3.3.	הכנת השבט לקראת ימי העבודה	9
3.4.	תדריכי בטיחות לשכב"ג ולצוותי העבודה	9
3.5.	נוכחות בוגרים/ות	10
3.6.	שטחי עבודה	10
3.7.	שימוש בכלי עבודה – הוראות כלליות	11
3.8.	שכבות צעירה ונעורים (ד' – ט') בימי עבודה	11
3.9.	זמני חירום ואירועי בטיחות	11
3.10.	בדיקת ציוד ע"י מרכז/ת השבט לקראת ימי עבודה להקמת מבנים	12
4.	יום שבט (יום דרגה / יום צופה)	13
4.1.	כללי	13
4.2.	נהלים לביצוע מעברי דרגה	13
5.	אירועי פורים	14
5.1.	כללי	14
5.2.	פורימון	14
5.3.	תהליך הבטיחות לקראת אירועי פורים	15
5.4.	הכשרות מקדימות והסמכות נדרשות	17
5.5.	תהליך אישור המבנים	19
5.6.	תכנון מפת הפורימון	21
5.7.	דגשי בטיחות למזג אוויר גשום / חורפי בהכנות לפורימון, בהפעלתו ובפירוקו	23
6.	טקסי אש	24
6.1.	רקע	24
6.2.	הגדרות ומילון מושגים	24
6.3.	הנחיות כלליות	25
6.4.	ארגון השטח וההכנות	25
6.5.	היערכות לכיבוי אש	27
6.6.	הנחיות ביטחון ורפואה	27
6.7.	חומרים ועקרונות לשלב התכנון והבנייה	28
6.8.	מעבר אש	30
6.9.	הקמת הטקס	30
6.10.	הדלקת הכתובות	31
6.11.	שלב הפירוק	32
6.12.	הערות	32

7.	מבני אש	33
7.1	רקע	33
7.2	הנחיות ודגשים לתכנון, הקמה ופירוק מבני אש	33
7.3	הערות	35
8.	קטיף בוסים	36
8.1	כללי	36
9.	חלוץ הבטחה	37
9.1	רקע	37
9.2	כללי	37
9.3	בנייה מחנאית	38
9.4	נספח – אב טיפוס מגדל הבטחה	40

1. סמינרים וימי עיון

* ככלל יש להתייחס לפעילות חריגה כמו לטיול על כל היבטיו. ראו כרך "טיולים".
* בתחילת כל פעילות יתקיים תדריך בטיחות, שיכלול את דגשי הבטיחות הספציפיים לפעילות.

1.1. כללי

- 1.1.1. מספר הבוגרים/ות הנדרש לפעילות ייקבע בהתאם לכתוב בכרך "כללי", פרק "נוהל סמכויות תחקור", נספח ג': "מפתחות בוגרים/ות עבור הפעילויות השונות".
- 1.1.2. הגדרת תפקידו/ה של אחראית/ה הסמינר זהה לזו של אחראית/ות טיול.
- 1.1.3. חל איסור על מנהל/ת הסמינר לנהוג במהלך כל הפעילות (כולל בסיום הסמינר ובחזרה הביתה).
- 1.1.4. אופן היציאה למתקן הסמינר ייעשה בהתאם לנוהלי היציאה לטיול המופיעים בכרך "טיולים".
- 1.1.5. סמינר בשבטים אחרים מותנה בסיור מקדים בשבט המארח ובהיכרות עם דגשי הבטיחות, כפי שהוגדרו בתיק הבטיחות.
- 1.1.6. בסמינר הכולל לינת שטח, מנהל/ת הסמינר ת/ימלא תיק אבטחת חניון.
- 1.1.7. יש להקפיד על הפסקות יזומות לשתיה לפחות שלוש פעמים ביום. מומלץ כי בחדר הפעילות יימצא מתקן שתיה חם / קר, בהתאם לעונת השנה.
- 1.1.8. השימוש בכלי עבודה ייעשה בהתאם לנהלים המופיעים בכרך "כללי", פרק "שימוש בכלי עבודה".

1.2. סמינרים במרחב היישוב

- 1.2.1. בסמינר יום, שלא כולל לינה, ת/ימצא בוגר/ת העונה להגדרה הכתובה בכרך "כללי", פרק "הגדרות" (לפעילות זו יש להמציא אישור הנהגתי).
- 1.2.2. לסמינר הכולל לינה יש להמציא אישור הלשכה לתיאום טיולים ואישור תנועתי. בפעילות זו יימצאו הן בוגר/ת והן ליווי חמוש /או רפואי בהתאם לאישור הלשכה לתיאום טיולים.
- 1.2.3. בלינת שטח ובלינה באכסנייה יש לפעול לפי הנהלים המופיעים בכרך "טיולים", פרק "חניון לילה".
- 1.2.4. כל יציאה ממרחב מתקן הסמינר מחייבת אישור של מלווה/ת השבט.
- 1.2.5. הדלקת אש / בישול בגז ייעשו בהתאם להנחיות בכרך "כללי", פרק "בישול באש ומדורות".
- 1.2.6. בהגעה למתקן הסמינר ת/יגדיר מנהל/ת הסמינר את גבולות המרחב, בו רשאים/ות החניכים/ות לפעול.
- 1.2.7. אופן פינוי חניך/ה ייעשה בהתאם להנחיות המופיעות בכרך "טיולים", פרק "יציאה לטיול", סעיף "סדר הפעולות במקרה של נפגעים/ות".

1.3. סמינרים שאינם במרחב היישוב

- 1.3.1. לפעילות זו יש להמציא אישור הלשכה לתיאום טיולים ואישור תנועתי.
- 1.3.2. יש לוודא הימצאות מלווים/ות חמושים/ות ורפואיים/ות, בהתאם לתקן שייקבע באישור הלשכה לתיאום טיולים.
- 1.3.3. בלינת שטח ובלינה באכסנייה יש לפעול לפי הנהלים המופיעים בכרך "טיולים", פרק "חניון לילה".
- 1.3.4. אופן האבטחה והגדרת מיהו מאבטח ייעשו בהתאם לנהלים המופיעים בכרך "טיולים", פרק "תהליך הוצאת הטיול", סעיף "הזמנת מאבטחים/ות ומלווים/ות רפואיים/ות".
- 1.3.5. בפעילות זו יימצא רכב פינוי. אופן פינוי חניך/ה ייעשה בהתאם לנוהל המופיע בכרך "טיולים", פרק "יציאה לטיול", סעיף "סדר הפעולות במקרה של נפגעים/ות".
- 1.3.6. כל יציאה ממרחב מתקן הסמינר מחייבת באישור הלשכה לתיאום טיולים.
- 1.3.7. כל פעילות חריגה תיעשה בהתאם להנחיות בחוזר מנכ"ל משרד החינוך.
- 1.3.8. רשימה מרוכזת של בעיות בריאות תועבר לגורם הרפואי הבכיר בסמינר בתחילת הפעילות.
- 1.3.9. בהגעה למתקן הסמינר ת/יגדיר מנהל/ת הסמינר את גבולות המרחב בו רשאים/ות החניכים/ות לפעול.
- 1.3.10. יש לקיים בדיקת נוכחות וספירה של החניכים/ות לפחות שלוש פעמים ביום.

1.4. הנחיות ללינת מבנה

- 1.4.1. יש ליידע את קב"ט הרשות על כל לינת מבנה.
- 1.4.2. טרם ההגעה לסמינר יש לוודא שהמבנה גדול מספיק כדי לאפשר לינה של כל משתתפיות/ות הפעילות.
- 1.4.3. לינה בשבטי צופים / מוסד חינוכי, מותרת בכפוף לכך שכלל אישורי הבטיחות בתוקף.
- 1.4.4. כל לינה במתקנים שבבעלות הרשות המקומית מחייבת קבלת אישור בטיחותי לאותו מבנה.
- 1.4.5. אם הלינה היא של עד 100 חניכים/ות במבנה אחד כאשר הוא נעול, אין צורך בשומר לילה.
 - לינה במבנה לא נעול או במבנים נפרדים, מחייבת אבטחה כמפורט בחניון לילה.
 - לינה של מעל 100 חניכים/ות, מחייבת אבטחה כמפורט בחניון לילה.

1.5. הנחיות ל"לילה לבן"

- 1.5.1. לפעילות זו יש להמציא אישור הלשכה לתיאום טיולים עבור לינת מבנה ואישור תנועתי.
- 1.5.2. שעות הפעילות : 23:00 עד 05:00.
 - אישור לשינוי שעות הפעילות (לדוגמה : סיום בשעה 03:00) יינתן ע"י מרכז/ת ההנהגה בלבד.
 - 1.5.3. ככלל, אין לאפשר שחרור או הצטרפות חניכים/ות במהלך שעות הפעילות שאושרו ע"י מרכז/ת ההנהגה.
 - אישור חריג פרטני לשחרור או הצטרפות חניכים/ות יינתן ע"י מרכז/ת ההנהגה בלבד ומחויב באישור הורים.
 - במקרה של אישור חריג פרטני, ההגעה או העזיבה של החניכים/ות תהיה בהסעת הורים בלבד.

1.6. אטרקציות

- 1.6.1. לפני כל תיאום של אטרקציה, יש לבדוק [בחוזר מנכ"ל פעילויות חוץ](#) מהן ההנחיות הספציפיות לאותה הפעילות ולפעול על פיהן.
- 1.6.2. אם יש אטרקציה ללא הנחיות ספציפיות בחוזר מנכ"ל, יש לבדוק מול מחלקת בטיחות אם אותה פעילות מאושרת או לא.
- 1.6.3. פירוט אטרקציות שאין התייחסות אליהן בחוזר מנכ"ל, שנעשתה לגביהן בדיקה והן **לא מאושרות** :
 - פעילות באבל בול (כדורי בועה)

2. אירועים הפתוחים לקהל הרחב ו/או המתקיימים במרחב הציבורי

2.1. כללי

2.1.1. במהלך שנת הפעילות הצופית מתקיימים אירועים שגרתיים, כמו ימי פעילות, וכן אירועים בהם משתתפים/ות גם הורי החניכים/ות ותושבי/ות הקהילה. לאור השונות בדרישות הרשויות המוניציפליות לקיום האירועים, נדרשנו כארגון לקבוע סטנדרט אחיד של תנאי סף לקיום אירועים. כלומר, לפני קיום אירועים יש לפנות (בכתב) לרשות לשם אישור האירוע. הפנייה תכלול:

- מועד האירוע
- מיקום האירוע
- היקף המשתתפים/ות
- תוכן ואופי האירוע
- צרכים ובקשה לעזרה עבור האירוע
- בקשה לקבל הנחיות ודרישות מהרשות לקיום האירוע
- לאחר הפנייה, הרשות תעביר את דרישותיה לקיום האירוע:

- היה והרשות מנחה על הוצאת רישוי עסק – יש לקיים הנחיה זו ולפעול להוצאת רישוי עסק.
- היה והרשות מנחה לעמוד בדרישות ובהנחיות לקיום האירוע – יש לפעול על פיהן.
- היה והרשות לא מנחה על הוצאת רישוי עסק או לחילופין מעניקה פטור מהוצאת רישיון עסק ללא הגדרה מה הדרישות לקיום האירוע, על השבטים והמסגרות לפעול על פי תנאי הסף המופיעים במסמך זה.
- בכל מקרה יש לוודא שתנאי הסף התנועתיים כלולים בתהליך האישור, **כפי שמופיע בתרשים הזרימה הבא:**

2.2. מושגי יסוד ומקרים בהם הנוהל חל

- 2.2.1. **פעילות שגרתית** – כל פעילות שגרתית שמתקיימת במרחב השבטי לחניכים/ות, אשר לא פתוחה לקהל הרחב. לדוגמה: יום פעילות, מסדר שבטי, פעילות שיא בשבט, בישול צופי, פעילות יום צופה בשבט (ללא הטקס) וכו'.
- * הבהרה – מסמך זה לא מתייחס לפעילות השגרתית.
- 2.2.2. **אירוע שבטי** – פעילות המתקיימת עבור חניכי/ות השבט, כגון: פורימון, יום ספורט, טקס אש, פסטיבל שבטי, מצעד לפידים; פעילות שלעיתים לא מתקיימת במרחב הפעילות הקבוע של השבט; פעילות שלעיתים פתוחה גם לקהל הרחב, כגון: הורים, תושבי/ות הקהילה ואורחים/ות נוספים/ות.
- 2.2.3. **מפעל** – פעילות הדורשת הוצאת אישור ביטחוני של משרד החינוך דרך הלשכה לתיאום טיולים, לדוגמה: סמינר עם לינה, לילה לבן, פעילות מחוץ ליישוב, טיול.

2.2.4. **רשות מוניציפלית** – הגוף שעוסק בניהול העניינים המקומיים של היישוב, ומתוקף כך הגורם המוסמך לאשר את פעילויות שבטי תנועת הצופים בתחום השיפוט של הרשות. הרשות המוניציפלית תתנהל מול שבטי תנועת הצופים באמצעות מחלקת החינוך או מחלקת הנוער ברשות.

2.2.5. **מחלקת רישוי עסקים / גורם שהוסמך ע"י ראש הרשות המוניציפלית לאישור רישוי עסקים** – בעלי הסמכות לאשר או לאפשר אירועים ופעילויות במרחב הציבורי בתוך הרשות.

2.2.6. **מחלקת חינוך / מחלקת נוער** – גורם ביישוב המתאם את הפעילות של מסגרות החינוך ביישוב, בין היתר אחראי על פעילויות הקשורות לשבטי תנועת הצופים.

2.2.7. **רישוי עסק** – הליך בהתאם לדרישות חוק רישוי עסקים ודרישות חוקים נוספים לאישור אירוע רב משתתפים/ות הפתוח לקהל הרחב, הדורש עמידה במספר תנאים. כדי לקבל רישיון עסק, יש לפנות למחלקת רישוי עסקים ברשות המוניציפלית ולברר אם האירוע השבטי דורש רישיון עסק, ובהתאם לפתוח בהליכי רישוי עסק. את הדרישות לרישוי העסק הספציפי מכתוב הגורם המוסמך ברשות – לרוב הדרישה היא לאישור משטרה, כיבוי אש, קונסטרוקטור, מהנדס חשמל / חשמלאי בודק, גידור ואבטחה. מצורף נספח א' המכיל מידע על הוצאת רישוי עסקים.

2.3. נוהל תנועתי לקיום אירוע שבטי

בכל אירוע המתקיים ע"י שבטי התנועה במרחב הציבורי יש לעמוד במספר תנאים:

2.3.1. **מינוי מנהל/ת אירוע** – לכל אירוע מחויב להיות מנהל/ת אירוע. לתפקיד זה ניתן למנות בוגר/ת שעבר/ה הכשרות בסיס תנועתי – ראש טור, בטיחות בשגרה, קורס בסיס.

2.3.2. **מינוי אחראי/ת בטיחות וביטחון** – לכל אירוע יש למנות בוגר/ת שעבר/ה הסמכות בטיחות תנועתי. אם אין בוגר/ת נוסף/ת, מנהל/ת האירוע יכול/ה להיות גם האמון/ה על הבטיחות והביטחון בו. כאשר יש מעל ל-400 משתתפים/ות, **חובה** למנות בעל/ת תפקיד נוסף/ת למנהל/ת האירוע. אחראי/ת הביטחון ת/יפעל לפי הנהלים בתיק אבטחת האירוע.

2.3.3. **גורמי רפואה** – בפעילות יהיו מלווים/ות רפואיים, נושאים/ות תעודת הסמכה, בהתאם למפתח כמות המשתתפים/ות:

- 1-200 : מע"ר
- 201-400 : חובש/ת
- 400 ומעלה : אמבולנס

בכל מקרה, אם הנחיות קב"ט הרשות מקלות על הנחיות התנועה בתחום זה – **יש להציג אישור בכתב**.

2.3.4. **גורמי אבטחה** – בפעילות יהיו גורמי אבטחה חמושים. אם אין הנחיות מקב"ט הרשות, יש לעמוד במינימום התנועתי הנדרש לפי כמות המשתתפים/ות:

- 1-200 : 1 חמוש/ה.
- 201-400 : 2 חמושים/ות (ניתן להשתמש בהורים מתנדבים/ות, לפחות אחד/ת מחברת אבטחה מורשית).
- 400 ומעלה : 3 חמושים/ות (ניתן להשתמש בהורים מתנדבים/ות, לפחות אחד/ת מחברת אבטחה מורשית).
- * בכל מקרה, אם הנחיות קב"ט הרשות מקלות על הנחיות התנועה בתחום זה – **יש להציג אישור בכתב**.
- * יש למקם כוח אבטחה בעמדת ש.ג או בנקודת ההתכנסות המרכזית של האירוע (עדיפות לחמוש/ה מחברת האבטחה). באירועים בהם יש יותר מחמוש/ה אחד/ת, יש לייצר פטרול.
- * על אחראי/ת הביטחון לתדרך את המאבטחים/ות ולמקם אותם/ן בשטח.

2.3.5. **תיק אבטחת אירוע כולל מפת אירוע** – יש להפיק **תיק אבטחת אירוע** הכולל מפת אירוע, בה יסומן מיקום הקהל, הבמה, פריסת עמדות הג"ס, פריסת חשמל, מיקומי גורמי אבטחה ורפואה וכו'.

- אישור תיק אבטחת האירוע הוא לפי המדרג הבא:
 - אירוע המיועד לכמות של עד 400 משתתפים/ות – המפה תאושר ע"י מתחקר/ת מוסמך/ת רמה 2.
 - אירוע המיועד לכמות מעל 400 משתתפים/ות – המפה תאושר ע"י מתחקר/ת מוסמך/ת רמה 3.

2.3.6. **מהנדס/ת קונסטרוקציה** – אישור מהנדס/ת קונסטרוקציה נדרש לתהליך תחקור ואישור בנייה הנדסית, ולאישור יציבות במה ארעית מעל גובה 40 ס"מ. אישור מבנים מחנאיים והנדסיים בשטח יעשה ע"י מהנדס/ת קונסטרוקציה, אם תהיה דרישה מגורם מוסמך ברשות המוניציפלית. אחרת, האישור בשטח יעשה עפ"י הנוהל התנועתי : אישור ע"י מוסמך/ת רמה 2 בנייה מחנאית שנכחה בתחקיר.

2.3.7. **בדיקת חשמל** – נדרשים בדיקה ואישור חתום על כל ציוד החשמל המטלטל והקבוע שעתיד להיות בשימוש באירוע (כולל גנרטור), שנעשים במסגרת תהליך הבטיחות השנתי. באירוע בו יהיו מעל 400 משתתפים/ות, נדרשת בדיקת חשמלאי/ת בודק/ת לפריסת מערכת החשמל באירוע – הגברה, תאורה, גנרטור וכו'.

2.4. הנחיות ודגשים

- 2.4.1. כל אירוע נדרש לביצוע אישור תוכנית ותחקיר (בזמנים הנדרשים) עם גורם הנהגתי בהתאם לנהלים בכרך "כללי", פרק "נוהל סמכויות תחקור".
- 2.4.2. אם באירוע נעשה שימוש באש, יש לפעול בהתאם להנחיות בכרך "כללי", פרק "טקסי אש".
- 2.4.3. יש לוודא עם קב"ט הרשות על צורך בפנייה למשטרה או לכיבוי אש לקבלת הנחיות לקיום האירוע.
- 2.4.4. לכל אירוע יש לדאוג להכנת תוכנית בטיחות ולאישורה אצל גורם מוסמך בשלב התחקיר.
- התוכנית תכלול** – מפת אירוע, לוי"ז, רשימת בעלי/ות תפקידים ודף קשר, ניהול סיכונים לשטח האירוע והפעילות שיש בו (בדגש על הקמה, שימוש בזמן האירוע ופירוק), ניהול סיכונים והיערכות למקרי חירום (דליקה או מקרה ביטחוני) ותדריכים מוכנים מראש למשתתפים/ות ולצוות האירוע.
- 2.4.5. בכל אירוע מעל 400 משתתפים/ות חייב להימצא ציוד לחירום – מגפון / מערכת הגברה (ללא תלות בחשמל) לשליטה בקהל.
- 2.4.6. בסוף האירוע יש לבצע הסקת מסקנות על האירוע, בדגש על אירועים חריגים (נפגע וכמעט ונפגע), כדי למנוע אירועים דומים בעתיד.
- 2.4.7. באירוע שבו יש מכירת כרטיסים, יש להשתמש בכרטיסים בהתאם [לנוהל](#) של אגף הכספים.
- 2.4.8. יש להקפיד על עמידה בנוהלי התנועה בתחומי העשייה החינוכית. ניתן להיעזר [בקובץ המצורף](#).

2.5. נספח א' – הוצאת רישיון עסק לאירוע רב משתתפים/ות – הנחיות וסדר פעולות

2.5.1. אחריות ההנהגה בתחקור תהליך הוצאת רישיון עסק לאירוע :

- **תחקור מקדים בהנהגה** – תהליך רישוי עסק ילווה ויתוחקר ע"י רכז/ת המפעלים והארגון ההנהגתי/ת. רכז/ות מפעלים וארגון אשר לא התנסו בהוצאת רישוי עסק לאירוע – מרכז/ת ההנהגה ת/לווה את התהליך.
- **מעבר על הנחיות הגורמים המאשרים** – באישור התוכניות המקדים יש לעבור עם מנהל/ת האירוע על ההנחיות אשר התקבלו לקיום האירוע מכל הגורמים (משטרה, עירייה, כיבוי אש).
- **נקודת בקרה על התהליך** – יש לקבוע עם מנהל/ת האירוע נקודת בקרה כ-10 ימים לפני האירוע, ולוודא ביצוע כל התיאומים וההנחיות שניתנו.
- **ליווי ביום האירוע** – הגורם המתחקר ילווה את קבלת האישור הסופי בשטח ביום האירוע.
- **עותק של האישור** – ביום האירוע יש לקבל ממרכז/ת השבט את האישור הסופי לקיום האירוע, ולצרף אותו לתיק האירוע שבהנהגה.

2.5.2. סדר פעולות בהוצאת רישיון עסק : (ראו התייחסות לעיל)

כל אירוע רב משתתפים/ות בשטח הפתוח מחויב בבדיקה עם מחלקת רישוי עסקים / גורם מוסמך ברשות המוניציפלית על הצורך ברישוי **(הבדיקה תיעשה בכתב בלבד)**.

- קבלת תנאים לקיום האירוע – צורך ברישיון עסק או לא¹.

• אם יש צורך ברישיון עסק:

- הגשת בקשה לרישיון עסק ברשות המוניציפלית לפחות כ־30 יום לפני האירוע.
- קבלת הנחיות מהרשות המוניציפלית לקיום האירוע.
- שליחת ההנחיות לקיום האירוע לגורם המאשר בהנהגה.
- המשך עבודה עפ"י הנחיות מהרשות המוניציפלית.
- ארגון הציוד הנדרש לביצוע כל ההנחיות לקיום האירוע (שילוט, גנרטור חירום, תאורה והגברה, מערכת כריזה בחירום, מחסומים וגדרות, ציוד כיבוי אש וכו').

2.6. נספח ב' – דגשי בטיחות למשתתפים/ות במחאות ובעצרות

2.6.1. כללי – מעת לעת מצטרפות מסגרות מהתנועה לפעילויות מחאה, עצרות או התכנסויות ספונטניות. דגשים אלו נועדו להסדיר את כללי הבטיחות לפעילויות מעין אלו ובכלל עת.

- הפעילות תיעשה בהתאם לחוק ובהתאם למגבלות ההתכנסות שנקבעו על ידי הגורמים המוסמכים (משטרה או רשות מקומית).
- אין לאפשר התעמתות עם רשויות אכיפה או עם קבוצות אוכלוסייה אחרות המתנגדות לעצם ההתכנסות ולמטרותיה.
- בטיחות בדרכים:
 - הגעה לנקודות הפעילות – ההגעה לנקודה שנדרשת אליה נסיעה תיעשה רק בתחבורה ציבורית או בהסעות מאורגנות. יש להקפיד על הכללים בנושאים אלו המופיעים בדרך "כללי", פרק "הבטחת הבטיחות בהסעת חניכי/ות התנועה במפעלים ובשגררה", סעיף "הסעות באוטובוסים".
 - ההתקבצות תהיה רק במקומות המיועדים לכך. אם הפעילות תתקיים בצמתים, יש לעמוד במרחק בטוח מהכביש.
 - אם הפעילות נעשית על גשרים, אין לטפס על המעקות או לרכון מעליהם לשום מטר, ויש להקפיד שאין שימוש בחפצים שעלולים ליפול על כלי רכב שחולפים מתחת לגשרים. בשום מקרה אין להשליך חפצים.
- מזג אוויר:
 - יש להקפיד על לבוש התואם את תנאי מזג האוויר, כולל לעודד את המשתתפים/ות להתמרח בתכשירי הגנה מהשמש.
 - יש להצטייד בבקבוקי שתייה אישיים.
- שליטה:
 - הפעילות תהיה בהתאם לנוהלי התנועה, בניהול בוגר/ת.
 - ההשתתפות מותנית באישור הורים.
 - יש לספור את המשתתפים/ות בעת ההתכנסות ובעת הפיזור.
 - כל הצטרפות או עזיבה שלא בעת ההתכנסות והפיזור תהיה בשליטת המרכזים/ות הבוגרים/ות.
 - במקרה של עזיבה במהלך הפעילות יש לוודא טלפונית הגעת העוזבים/ות לביתם/ן.
 - יש לעדכן את הרמה הממונה בעת היציאה לפעילות ובעת חזרת כל החניכים/ות לשבט או לנקודת התכנסות אחרת ביישוב.

¹ לעיתים ייקרא פטור מרישוי עסק – תלוי רשות מוניציפלית

3. יום עבודה**3.1. שלב התארגנות ונוהלי עבודה כלליים**

- 3.1.1. בפעילות זו תימצא בוגר/ת מוסמך/ת על כל 3 מבנים לאורך כל שעות הפעילות.
 - בוגר/ת מוסמך/ת = בוגר/ת שעבר/ה הכשרה תנועתית בנושא בנייה מחנאית (רמה 1).
- 3.1.2. כל יום עבודה יחל בתדריך הוראות בטיחות הרלוונטי לאותו יום.
- 3.1.3. יש לוודא כי במרחב הפעילות קיימות נקודות שתייה מסודרות וזמינות עם מים צוננים, וכי החניכים/ות שותים/ות. כל שתיים יש לקיים הפסקת שתייה יזומה.
- 3.1.4. **לבוש:** יש לדאוג כי החניכים/ות ינעלו נעליים סגורות, יחבשו כובעים וילבשו חולצות שלמות (לא גזורות ולא גופיות) בזמן העבודה.
- 3.1.5. כל הנהלים החלים על בנייה מחנאית, תקפים גם ביום עבודה.
- 3.1.6. יש לוודא כי מערכות ההגברה פועלות ברמת שמע סבירה, כך שהחניכים/ות העובדים/ות ישמעו את המתרחש סביבם/ן וכדי שלא להפריע לסביבה.
- 3.1.7. בישול בזמן העבודות ייעשה עפ"י ההנחיות בכרך "כללי", פרק "בישול באש ומדורות" ובמקומות המותרים לכך עפ"י תיק הבטיחות השבטי אשר אושר בתחילת שנה. כמו כן, יש לחדד לחניכים/ות את נוהלי הבטיחות בנושא, בדגש על שימוש בגזיות אישיות.

3.2. שעות העבודה

- 3.2.1. תחילת עבודה בשבט תהיה לכל המוקדם בשעה 06:00.
- 3.2.2. אין לעבוד בגובה כחצי שעה לפני החשכה.
- 3.2.3. אם אושרה בנייה בגובה בחשכה ע"י צוות ההנהגה ומתקיימים כל נהלי הבטיחה המחנאית, סיום העבודה בגובה יהיה עד השעה 22:00.
- 3.2.4. סיום עבודה בשבט יהיה לכל המאוחר בשעה 23:00.
- 3.2.5. עבודה / הימצאות של שכב"ג בשבט מעבר לשעה 23:00 מצריכה אישור פעילות חריגה ואישור של הגורם הממונה מההנהגה.

3.3. הכנת השבט לקראת ימי העבודה

בכל שבט שעתידי לקיים ימי עבודה, יש לבצע את הדברים הבאים טרם תחילת העבודה:

- 3.3.1. סקר בטיחות בשבט – יש לקיים סריקה לאיתור נת"בים בשבט, כגון: רשתות ברזל זרוקות, בזנ"טים תקועים, חבלים מתוחים, ציוד זרוק, ערמת סנדות לא מסודרת וכו'.
- 3.3.2. בתחילת כל יום עבודה מרכז/ת השבט ת/יאשר את שטחי העבודה עפ"י ההנחיות במסמך זה.
- 3.3.3. מתחמי סנדות – יש לרכז בצורה מסודרת סנדות אשר לא נמצאות במכולות, ולגדר כך שלא תהיינה נגישות לחניכים/ות בצורה לא מבוקרת.
- 3.3.4. כבלי חשמל – מתיחת כבלי חשמל לחצר השבט תהיה בצורה שלא תפריע לתנועת הולכי/ות רגל. אם יש צורך לתלות את הכבל באוויר, יש לתלות אותו בגובה של 2.5 מטרים לפחות מעל הקרקע.
- 3.3.5. מים – יש לדאוג למקור מים צוננים שהחניכים/ות יכולים/ות לשתות ממנו.
- 3.3.6. תאורה – אם מתקיימת עבודה בשעות החשכה, יש להאיר את השטח בצורה נאותה אשר תבטיח עבודה בטוחה.
 - שימוש ראשון בתאורה יאושר ע"י בעל/ת תפקיד מצוות ההנהגה.
 - בתחילת כל יום עבודה התאורה תאושר ע"י מרכז/ת השבט.

3.4. תדריכי בטיחות לשכב"ג ולצוותי העבודה

- על מרכז/ת השבט להעביר תדריך בטיחות לחברי/ות השכב"ג הנוגע בעבודה בשבט. הנושאים העיקריים לתדריך:**
- 3.4.1. נוכחות בוגר/ת – לא מתקיימת עבודה ללא נוכחות בוגר/ת.
 - 3.4.2. שימוש בכלי עבודה – בדיקת תקינות, תדריך על שימוש בכלים.
 - 3.4.3. דגשים למלאכות הבנייה – בנייה בגובה, הרמת קלפים וכד'.
 - 3.4.4. שעות עבודה – הגדרה של שעות העבודה המותרות.
 - 3.4.5. לבוש – נעליים סגורות, כובע, בלי גופיות.
 - 3.4.6. חום והתייבשות – שתייה מרובה.
 - 3.4.7. בישול – נוהל הבישול, שימוש בגזיות.

- 3.4.8. **שכב"צ בעבודות** – מה מותר ומה אסור לחניכים/ות.
- 3.4.9. **דיווח על אירועים חריגים** – חובת דיווח למרכז/ת השבט על כל אירוע בטיחות, נפגע / כמעט ונפגע.
- * יש לקיים טבלת מעקב מסודרת, לבדוק אותה בכל יום עבודה ולוודא כי כל מי שעובד/ת עבר/ה תדריך**

3.5. נוכחות בוגרים/ות

- 3.5.1. העבודה תתבצע בנוכחות בוגר/ת.
- עבודה הכוללת בנייה מחנאית, מחייבת נוכחות בוגר/ת מוסמך/ת רמה 1.
- 3.5.2. על הבוגר/ת לדעת כי הוא/היא בעלת/ת הסמכות העליונה באותו פרק זמן, וכי הוא/היא האחראית/ת לעמידה בנהלים ולטיפול במצבי חירום (גם כאשר יש יותר מבוגר/ת אחד/ת בשבט, תמיד יוגדר מי הבוגר/ת האחראית/ת).
- 3.5.3. מיקום הבוגר/ת: הבוגר/ת האחראית/ת תהיה בשטחי העבודה ולא במשרד.

3.6. שטחי עבודה

- 3.6.1. אם כל שטח השבט מוגדר כ"אזור עבודה", על חניכים/ות אשר מגיעים/ות לשבט לפעול לפי נוהלי העבודה, גם אם הם/ן לא מגיעים/ות למטרת עבודה (בדגש על נוהלי הלבוש).
- 3.6.2. מתחמי עבודה:

- שטח עבודה מחוץ לשבט** – אם העבודה השוטפת מתקיימת מחוץ לגדרות השבט / מקום לא מוגדר, יש לתחם את האזור באופן ברור, שלא יאפשר לעובר/ות אורח להיכנס. כמו כן, יש להציב שלטי "אין מעבר" / "אין כניסה".
- להלן דוגמה:

- מתחמי עבודה בימי פעילות** – לפני כל יום פעילות יש לדאוג שמתחמי העבודה מוגדרים ולא ניתנים לכניסת חניכים/ות.
- 3.6.3. שטחי העבודה יהיו מוצלים.
- 3.6.4. חל איסור מוחלט לטפס על גגות מבנים או על גגות המכולות.
- 3.6.5. **שימו לב:** אין לעגן יתרים לאלמנטים הבאים:

 - עמודי תאורה, עמודי חשמל ועמודי טלפון
 - מתקני ספורט – שערים וסלים
 - צנרות חיצוניות, כגון: ברזי כיבוי, צינורות ביוב וכד'
 - סורגים וחלונות
 - בזנ"טים קצרים מ-1.5 מטרים

- 3.6.6. לכל מתחם עבודה יש להגדיר נקודת ריכוז ציוד בה מניחים ציוד שלא בשימוש, כדי למנוע מציד "להסתובב בשטח".
- 3.6.7. בסיום יום העבודה יש לפנות את כל הפסולת ולאסוף את הכלים. שטח העבודה יישאר נקי ומסודר.
- 3.6.8. אם קיימת פסולת דליקה (בוסים וקליפות בוסים), יש לדאוג כי היא תורחק משטח העבודה ותפונה למקום אשר הוגדר ביישוב לפינוי גזם.

3.7. שימוש בכלי עבודה – הוראות כלליות

3.7.1. השימוש, הגיל המינימלי ונוהלי הבטיחות בכלי העבודה הנפוצים כתובים בכרך "כללי", פרק "שימוש בכלי עבודה".

3.7.2. השימוש בכלי עבודה ייעשה רק לאחר תדריך והדגמה ע"י מרכז/ת השבט.

3.7.3. יש לוודא כי כלי העבודה תקינים, כלומר: הידיות מחוברות היטב, הכלים לא משוחררים או רופפים בחיבורים וכל החלקים שלמים ללא שברים וסדקים.

3.7.4. עבודת קדיחה או ניסור תיעשה על גבי משטחים ישרים, יציבים ונקיים.

3.7.5. העבודה בכלים תתבצע מכיוון הגוף והלאה כדי להימנע מפגיעה עצמית, וגם לא כלפי גוף של אדם/אישה אחר/ת.

3.7.6. אין להעביר כלי עבודה בזריקה, אלא בהגשה בלבד.

3.7.7. כלי העבודה ירוכזו בסוף השימוש בהם במקום המיועד לכך.

3.7.8. כלים מכניים:

- **חל איסור מוחלט על חניכים/ות ובוגרים/ות להשתמש במסור מכני, כלי זה מותר אך ורק לבעל מקצוע!**
- העבודה במקדחות תיעשה רק ע"י חניכים/ות י"א וי"ב, ורק לאחר שעברו הדרכה אישית ע"י מרכז/ת השבט.
- העבודה בכלים אלו תיעשה כשהשיער אסוף.

3.8. שכבות צעירה ונעורים (ד' – ט') בימי עבודה

3.8.1. נוכחות חניכים/ות צעירים/ות בימי עבודה הופכת את יום העבודה לפעילות רשמית של השבט. לכן בכל זמן שהות החניכים/ות יש לפעול עפ"י הנהלים של יום פעילות שגרתית.

3.8.2. חניכים/ות השכב"צ ינהגו במהלך העבודה עפ"י הוראות הבטיחות התנועתיות.

3.8.3. החניכים/ות יהיו תחת השגחת צוות ההדרכה בכל זמן העבודה, ולא יישארו לבדם/ן בשטח העבודה.

3.8.4. השימוש באקדח דבק חס מותר לחניכים/ות ז' ומעלה בהתאם לנהלים בכרך "כללי", פרק "שימוש באקדח דבק חס".

3.8.5. יש להסביר ולהדגים לחניכים/ות כיצד לבצע את הפעולות הנדרשות מהם/ן ולמנות משגיח/ה מצוות ההדרכה.

3.8.6. חניכים/ות כיתה ט' יוגדרו כחניכים/ות שכבת נעורים עד תום שנת הלימודים בבתי הספר.

3.9. זמני חירום ואירועי בטיחות

3.9.1. יש לדווח על כל אירוע בטיחות, נפגע / כמעט ונפגע, המתרחש במהלך העבודות.

3.9.2. אם התרחש אירוע בטיחות באחד מהמתקנים, מעבר לטיפול הרגיל באירוע, יש לשמור את כל המסמכים הרלוונטיים – תיק המבנה, טופס אישור המבנה, רשימת התיקונים מהאישור ההנהגתי וכו'.

3.9.3. במקרה של פציעה או אירוע חריג אחר יש לפעול עפ"י נוהלי הדיווח, אשר על פיהם פועלים לאורך כל השנה.

3.9.4. לפני כל יום עבודה יש לוודא את הדברים באים:

- מיקום הצידוד לכיבוי אש ידוע לכולם/ן, והצידוד עומד בתקנים הנדרשים.
- מיקום צידוד העזרה הראשונה ידוע לכולם/ן ועומד בתקנים הנדרשים, בדגש על כמות גדולה של פלסטרים.
- יש לוודא כי הבוגר/ת האחראית מכירה/ה את נוהלי הטיפול בפציעה / שרפה וכי מספרי הטלפון הנדרשים שמורים בטלפון הנייד.

3.9.5. **התנהלות לאחר אירוע בטיחות:**

בעת אירוע ואחריו יש לבצע את הפעולות הבאות:

- זירת האירוע תבודד ולא תתאפשר כניסה של חניכים/ות או גורמים אחרים לזירה למעט כוחות הביטחון.
- תופסק העבודה בשבט עד להחלטת מרכז/ת ההנהגה להמשיך עבודה.
- אין לפנות, לנקות או להזיז חפצים מזירת האירוע עד לאחר ביצוע התחקיר.
- כל העדים/ות לאירוע, כולל מגישות עזרה, יישארו במקום לטובת התחקיר.
- יש למלא דו"ח פציעה [באתר](#).
- **הדיווח באירועי כמעט ונפגע הוא חובה.**

3.10. בדיקת ציוד ע"י מרכז/ת השבט לקראת ימי עבודה להקמת מבנים

הבדיקה	פירוט
בדיקת ציוד עבודה בגובה	א. יש לבדוק שכל ערכות העבודה בגובה בשבט תקינות עפ"י ההנחיות הכתובות ב"נוהל בנייה בגובה". ערכת עבודה בגובה = רתמה, רצועת עיגון וטבעת ב. תוקף שימוש ברתמה – עפ"י הוראות היצרן. אם הוראות היצרן לא ידועות, תוקף הרתמה יעמוד על 5 שנים.
בדיקת גלגלות	א. יש לבדוק את תקינות כל גלגלות ההרמה בשבט. ב. יש לוודא שאין במחסנים השבטיים גלגלות ללא תו תקן מתאים – CE EN12278.
בדיקת כלי עבודה	א. יש לבצע בדיקת תקינות ויזואלית לכל כלי העבודה. ב. כלי עבודה = הלמניה, פטיש 5, סולמות, מסור, כלי הנפה למיניהם וכד'.
בדיקת טיב הסנדות	א. יש לבצע בדיקה ויזואלית לטיב הסנדות (ללא ריקבון או סדקים) שמיועדות לשימוש במתקנים השונים, ובדיקה בהפעלת כוח להיתכנות שבירה. ב. יש לזרוק לפח סנדות שנמצאו פסולות לשימוש.

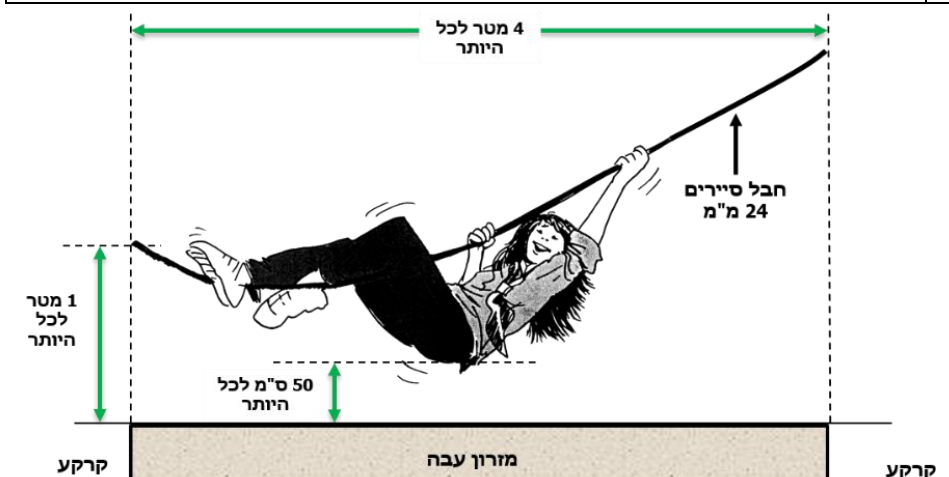
4. יום שבת (יום דרגה / יום צופה)

4.1. כללי

- 4.1.1. מספר הבוגרים/ות הנדרש לפעילות ייקבע בהתאם להנחיות הכתובות בכרך "כללי", פרק "נוהל סמכויות תחקור" – נספח ג': "מפתחות בוגרים/ות עבור הפעילויות השונות".
- 4.1.2. תהליך ההכנה ליום שבת זהה לתהליך ההכנה לטיול. ראו כרך "טיולים", פרק "תהליך הוצאת הטיול".
- 4.1.3. אם מתקיים טיול במהלך יום שבת, יחולו עליו הנהלים החלים על טיול. ראו כרך "טיולים".
- 4.1.4. בנייה מחנאית תיעשה בהתאם לנהלים המופיעים בכרך "בנייה מחנאית".
- 4.1.5. ביצוע טקס אש ייעשה בהתאם לנהלים המופיעים בכרך זה, פרק "טקסי אש".
- 4.1.6. בישול באמצעות גז או מדורות ייעשה בהתאם לנהלים המופיעים בכרך "כללי", פרק "בישול באש ומדורות".

4.2. נהלים לביצוע מעברי דרגה

כיתה	סוג מעבר הדרגה	הוראות בטיחות
ד'	פריצת העופר	א. שטח הפעילות יואר באופן סביר. ב. שטח הפעילות יהיה נקי ממכשולים. ג. יש לתדרך את חברי/ות השכבה הבוגרת, שאין להפעיל כוח בעת הפריצה, וכי הפעילות סמלית בלבד.
ה'	מעבר חלון	א. שטח הפעילות יואר באופן סביר. ב. גובה החלון לא יעלה על מטר אחד. ג. המתקן ייבדק ויונסה בסמוך להפעלתו ע"י האחראי/ת הבוגר/ת.
ו'	קפיצה מעל אש	בהתאם לנהלים המופיעים בפרק "טקסי אש".
ז'	הליכת זיקית	א. הליכת זיקית תיעשה על גבי חבל סיירים בעובי 24 מ"מ לפחות. ב. חבל הסיירים ייקשר בין שני בסיסי מתקן או בין שני עצים. • יש לתת את הדעת על יציבות העצים או המבנים לפני קשירת החבל. ג. אורך ההליכה לא יעלה על 4 מטרים. ד. נקודת קשירת החבל תהיה בהתאם לגובה המשתמש/ת ולא גבוהה ממטר אחד. ה. יש לוודא שהנקודה הגבוהה ביותר בין גוף המשתמש/ת לקרקע תהיה 50 ס"מ לכל היותר. לכל היותר. ו. יש לרפד את הקרקע שמתחת לחבל באמצעות מזרנים עבים (20 ס"מ לפחות) למקרה של נפילה. ז. יש לנקות את השטח שמתחת לחבל מאבנים או מחפצים חדים אחרים.

5. אירועי פורים**5.1. כללי**

- 5.1.1. בתחילת תהליך פורים בשבט, ת/יעביר מרכז/ת השבט לחברי/ות השכבה הבוגרת את הנחיות הבטיחות לפורים ולכלל תהליך ההכנה. כל מדריך/ה ת/יעביר את הנחיות לחניכיה/ות ו/ידאג לאכוף אותן בפעילות.
- 5.1.2. אסור להשתמש באבקות שרפה מכל סוג שהוא.
- 5.1.3. **אין להשתמש בספריי שלג!**
- 5.1.4. אסור להשתמש באמצעים היוצרים קולות נפץ או רעשים דמויי התפוצצות, העלולים לגרום לבהלה.
- 5.1.5. אסור להשתמש בתחפושות מחומרים דליקים, כגון צמר גפן, זהורית וניילון. יש להשתמש בתחפושות שאושרו ע"י מכון התקנים.
- 5.1.6. אסור להשתמש בשקיות פלסטיק כמסכה (מחשש לחנק).
- 5.1.7. אסור להשתמש בצבעים ובצבעי איפור שאינם "נושמים".
- 5.1.8. יש להתעדכן בנוהלי חוזר מנכ"ל המתפרסמים כל שנה בסמוך לחג, ולנהוג בהתאם.

5.2. פורימון

- 5.2.1. מספר הבוגרים/ות הנדרש לפעילות ייקבע בהתאם להנחיות הכתובות בדרך "כללי", פרק "נוהל סמכויות תחקור" – נספח ג': "מפתחות בוגרים/ות עבור הפעילויות השונות".
- 5.2.2. הפורימון הוא מפעל שנועד בין השאר לחזק את הקשר בין השבט לקהילה. מדי שנה נבנות לקראת פורים "תחנות שעשועים" עבור חניכיה/ות השבטים ולמען ילדי/ות הקהילה הסמוכה לשבטים.
- בנייה מחנאית תיעשה בהתאם לנהלים המופיעים בדרך "בנייה מחנאית".
 - כל מתקני הפורימון ייבדקו וינוסו לאחר סיום בנייתם ע"י מרכז/ת השבט מוסמך/ת רמה 1, ויאושרו ע"י חבר/ת צוות הנהגה מוסמך/ת רמה 2/4 (בנייה מחנאית), אשר נכח/ה בשלב אישור המבנה הסופי.
 - חל איסור על בניית מתקנים ותחנות, כגון אומגה או סנפלינג. תחנות אלה יוקמו ויופעלו ע"י מפעיל חיצוני המוסמך לכך ובהתאם לנהלים בחוזר מנכ"ל משרד החינוך.
 - לפעילות זו יש להמציא אישור הנהגתי. יש לתאם את האירוע עם הרשות המקומית ו/או משטרת ישראל.
 - כל פעילות של ספק חיצוני מחויבת בהצגת רישוי עסקים בתוקף וביטוח צד ג' לפעילות המתבצעת.
 - אין לקיים מלחמות מים באירוע.
 - יש לוודא שהשימוש במתקן לא מסכן את בריאות המשתמש/ת (לדוגמה: מים קרים בחורף, קמח בעיניים).
 - מרכז/ת השבט ת/יקיים תדריך בטיחות לכל מפעילי/ות התחנות. אסור להפעיל תחנה ללא השתתפות בתדריך. במקרה הצורך ת/יקבע מרכז/ת השבט הגבלת גיל או גובה למתקנים ספציפיים, ות/יציינ זאת בשלט ברור ובולט בסמוך לתחנה.
 - בכל מתקן תימצא רשימת הוראות בטיחות הספציפית לו. לפני כניסת החניך/ה למתקן הוא/היא ת/יקבל תדריך מהמפעיל/ה.
 - במתקנים המשלבים הדלקת אש בכל צורה שהיא, יש לפעול לפי הנהלים המופיעים בפרק "טקסי אש".

5.3. תהליך הבטיחות לקראת אירועי פורים

נושא	פירוט	משתתפים/ות	אחריות	לוח מומלץ
תדריך תנועתי להנהגות	• תדריך תנועתי לרכז/ות מפעלים ולמרכז/ות הנהגות להזנקת התהליך ומתן דגשים לשנה הנוכחית • הצגה של אבי טיפוס למתקנים הנפוצים	רכז/ות מפעלים + מרכז/ות הנהגה	מטה התנועה	שבוע 10-12
אישור תוכניות עם מנהל/ת המרחב	• מסקנות ולקחים משנים קודמות (אירועי בטיחות, מסורות וכד') • "שבטי כוכבית" + שבטים חדשים (שלוחות) • הצגת התהליך ההנהגתי בלוח השנתי • נקודות תורפה ניהוליות ובטיחותיות בשבטים • מיפוי חולשות בכוח אדם • פריסת לוח הפורמון בהנהגה • פריסת המבנים המותאמים בשבטי ההנהגה	מרכז/ות הנהגה + מנהל/ת תהליך	מנהל/ת מרחב	שבוע 9
דיון פתיחה עם מרכזים/ות בוגרים/ות	• הצגה של תהליך אישור ותחקור הפורמון • מעבר על עקרונות לתכנון מבנה ולימוד מגבלות התכנון • הצגה של אבי טיפוס למתקנים הנפוצים	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 8
אישור תוכניות מקדים לשבט (עפ"י הפורמט התנועתי)	• סיכום ומסקנות שנה קודמת (בדגש על אירועי בטיחות) • כמות מבנים ותחנות (התאמה לכוח אדם וליכולות השבט) • אישור מפת הפורמון, בדגש על פיזור התחנות בשטח (לודא שיש מקום מספק בשלב ההקמה ובשלב השימוש, וכמובן בעת הפירוק) • לוח עקרוני להקמת האירוע ולפירוקו (יש לודא שמספר הבוגרים/ות המוקצים לשלב ההקמה דומה למספרם/ן בעת הפירוק – התאמה למציאות בשבט) • דרישות לאישור קיום האירוע מהרשות (רישיון עסק / אישור עירוני אחר בהתאם לנוהל התנועתי לקיום אירועים ופעילויות) • מיפוי השבטים שנדרשים ברישיון עסק לקיום האירוע	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 7
תחקור האירוע	פרסום של טופס התחקיר לפורמון למרכז/ות השבטים והסבר עליו	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 7
אישור האירוע	הגשת בקשה לרישיון עסק בשבטים הנדרשים או אישור עירוני אחר בהתאם לנוהל התנועתי לאישור אירועים הפתוחים לקהל הרחב ו/או מתקיימים במרחב הציבורי	מרכז/ות וראש/ת השבט	שבט	שבוע 7
הכשרת אחראי/ות פורמון צעירים/ות	• מעבר על עקרונות לתכנון מבנה ולימוד מגבלות התכנון • הצגה של אבי טיפוס למתקנים הנפוצים	רכז/ות מפעלים צעירים/ות ואחראי/ות פורמון	הנהגה	שבוע 6
אישור מבנים	אישור מבנים ראשוני – רעיון וסרטטים להמחשה, התאמה את מסמך העקרונות לבנייה של מתקנים דינמיים (מתן היתר להמשך תכנון)	אחראי/ות תחנות / מבנים	שבט	שבוע 6
אישור מבנים	אישור מבנים שבטי, הכולל תיק מבנה מלא ודגם	אחראי/ות תחנות / מבנים	שבט	שבוע 5
אישור מבנים	אישור מבנים מקדים של רכז/ות המפעלים או בעל/ת תפקיד מטעם ההנהגה אשר מוסמך/ת רמה 2/4 (בהתאם לסיווג המבנה), ושעתיד/ה להיות נוכח/ת באישור הסופי. האישור המקדים יהיה לאחר שהתקיים אישור שבטי.	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 4
תדריך הנהגתי (בטיחות בעבודה)	תדריך בטיחות לעבודה ולהקמת הפורמון + דגשים בטיחותיים לעבודה בגובה והרמת / הורדת קלפים	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 3
אישור מבנים	אישור תיקונים מהאישור המקדים לפני הגעה לאישור סופי	אחראי/ות תחנות / מבנים	שבט	שבוע 3
תחקור האירוע	קביעת תחקיר מקדים לפורמון לכל השבטים	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 3

נושא	פירוט	משתתפים/ות	אחריות	לוי'ז מומלץ
סיורים בשבטים	הכנת תוכנית סיורים בשבטים ע"י צוות ההנהגה. הסיורים יתקיימו בשבוע של האירוע, ויחולקו בהתאם למאשר/ות הפורימון בשטח.	צוות הנהגה	מרכז/ת ההנהגה	שבוע 3
סטטוס התקדמות בתהליך עם מנהל/ת המרחב	- הצגה של הפורימון בכל שבט בדגש על מורכבויות - בעיות שעלו בשלב אישור המבנים ובתחקירים המקדימים - הצגה של לוי'ז צוות ההנהגה בשבוע העבודות בשבטים - סטטוס התקדמות בתהליך הוצאת רישיון עסק בשבטים הנדרשים	מרכז/ת ההנהגה + מנהל/ת תהליך	מנהל/ת מרחב	שבוע 2-3
תדריך הנהגתי (בטיחות פורימון)	תדריך בטיחות ליום הפורימון ולתהליך הפירוק	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 2
אישור מבנים	אישור מבנים הנדסיים סופי (מספר מועדים לפי כמות המבנים)	כל הנוגעים/ות בדבר	הנהגה	שבוע 2
אישור האירוע	סטטוס התקדמות בתהליך רישיון עסק בשבטים הרלוונטיים	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 2
תחקור האירוע	קיום תחקירים מקדימים לאירוע לכל שבט בנפרד	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 1
סיורים בשבטים במהלך ימי העבודה והקמת המבנים	- בדיקה בשטח של אופן יישום ההנחיות אשר ניתנו במהלך תחקור המבנים - בדיקה של איכות וטיב העבודה (מזעור הערות לאישור בשטח) - בקרה על עמידה בנהלי העבודה, בדגש על נושא העבודה בגובה	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 0
אישור מבנים	אישור מבנים בשטח ע"י מרכז/ת השבט	אחראי/ות תחנות / מבנים	שבט	שבוע 0
אישור מבנים	אישור סופי בשטח של המבנים והתחנות, ואישור כולל של הפורימון ע"י בעל/ת תפקיד מצוות ההנהגה (מוסמך/ת רמה 2/4 אשר נכח/ה בעת אישורי המבנה הסופיים)	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	שבוע 0
בטיחות בפורימון	סיור של בעל/ת תפקיד מצוות ההנהגה בתחילת הפורימון לבחינת המתקנים בעת השימוש	מרכזים/ות בוגרים/ות	הנהגה	יום הפורימון

5.4. הכשרות מקדימות והסמכות נדרשות

כחלק מההכנות לאירועי פורים, בעלי/ות התפקידים הבוגרים/ות והצעירים/ות נדרשים/ות להיות מוכשרים/ות ומוסמכים/ות לתפקידים. לכן עלינו לבצע את כל ההדרכות הנחוצות בכדי להבטיח שכל בעלי/ות התפקידים מוכנים/ות לביצוע תפקידם/ן.

להלן רשימת ההכשרות וההסמכות שבעלי/ות התפקידים נדרשים/ות לעבור לקראת אירועי פורים:

5.4.1. הכשרות חובה לבוגרים/ות:

הכשרה	פירוט	תכנים	גורם מסמך	תוקף	קהל יעד
הכשרת בנייה מחנאית תנועתית למרכזי/ות (רמה 1) שבטים (רמה 1)	- הכשרה זו מסמיכה את המשתתפים/ות לדברים הבאים: - אישור בנייה צופית (בהתאם להגדרה התנועתית של סיווג המבנים). - אישור מבנים (באישור מקדים) בטרם יועברו לאישור הנהגתי. - הסמכה לנהל יום עבודה העוסק בבנייה מחנאית.	- הכשרת ניהול הרמת / הורדת קלפים. - עקרונות לבניית תיק מבנה. - עבודה בגובה + עבודה עם סולמות. - בטיחות בעבודה עם כלים כבדים.	מחלקת בטיחות	עד שנה מסיום התפקיד	מרכזים/ות בוגרים/ות
ריענון הכשרת בנייה בגובה	מופע הנהגתי אשר מועבר ע"י בעלי/ות מקצוע בתחום הבנייה בגובה (רסקיו 1) עבור מרכזים/ות בוגרים/ות, <u>שעברה שנה</u> מאז שעברו את ההכשרה התנועתית (רמה 1) ועתידיים/ות לפקח על בנייה בגובה.	- היכרות עם הציוד – רתמה, רצועת עיגון וטבעת. - הצגה של הגלגלת התקנית. - בדיקת הציוד – תקן, תוקף ותקינות. - הכשרה לשימוש בציוד. - תרגול מעשי של עלייה למגדל צופי. - עבודה עם סולמות.	חברה מקצועית העוסקת בתחום + רכז/ת מפעלים הנהגתי/ת	אחת לשנה	בוגרים/ות שכירים/ות / מרכזים/ות בוגרים/ות
הכשרה לניהול הרמת קלפים	הכשרה הנהגתית או תנועתית עבור מרכזים/ות בוגרים/ות, <u>שעברה שנה</u> מאז שעברו את ההכשרה התנועתית (רמה 1) ועתידיים/ות לפקח על הרמת / הורדת קלפים.	- בניית קלף תוך לימוד איך כופתים. - מעבר על שלבי הרמת / הורדת קלף. - הבנת בעלי/ות התפקידים הנחוצים/ות להרמת קלף. - התנסות בהרמת הקלף ובהורדתו. - לימוד הקשרים הרלוונטיים (כפיתה מרובעת, מוצלבת ומקבילה, קשירת היתרים לקלף, איך מעגנים יתר ולאן מותר).	רכז/ת מפעלים הנהגתי/ת	אחת לשנה	בוגרים/ות שכירים / מרכזים/ות בוגרים/ות
הכשרה הנהגתית לתכנון מבנים ולהקמתם	ריענון למרכזי/ות השבטים בעקרונות התכנון ומתן דגשים ספציפיים לבנייה בפורים.	- מעבר על מסמך העקרונות לתכנון ולהקמת מתקנים בפורימון. - הצגה של אבי טיפוס למתקנים הנפוצים. - עקרונות לתכנון מבנים. - דרישות תיק מבנה ודגם. - היתרים והגבלות בבנייה מחנאית. - תיאום ציפיות לימי אישורי המבנים.	רכז/ת מפעלים הנהגתי/ת	אחת לשנה	מרכזים/ות בוגרים/ות

5.4.2. הסמכת בוגרים/ות שלא מרכזי/ות שבטים להרמת / הורדת קלפים:

- ניתן להסמך בוגרים/ות להרמת / הורדת קלפים. תהליך זה צריך להתבצע בדומה לתהליך המתקיים במחנות הקיץ.
- ההכשרה תתבצע ע"י רכז/ת המפעלים והארגון של ההנהגה בהתאם לתכנים שכתובים בפרק זה ובהתאם למסמך מנחה שנמצא באתר התנועה ([קישור למסמך](#)).
- ההכשרה תתבצע בשטח תוך הסבר ותרגול הרמה / הורדה של קלף הלכה למעשה.
- ההכשרה מסמיכה את אותם/ בוגרים/ות להרים ולהוריד קלפים, ולא מסמיכה אותם/ן לנהל יום עבודה בבנייה מחנאית (רק מי שעבר/ה את ההסמכה התנועתית, רמה 1, מוסמך/ת לנהל יום עבודה בבנייה מחנאית).

5.4.3. הכשרות חובה לשכבה הבוגרת:

הכשרה	פירוט	תכנים	גורם מסמך	תוקף	קהל יעד
הכשרה הנהגתית לתכנון מבנים ולהקמתם	לימוד עקרונות התכנון ומתן דגשים ספציפיים לבנייה בפורים לאחראים/ות הצעירים/ות בשבטים	- מעבר על מסמך העקרונות לתכנון ולהקמת מתקנים בפורימון. - הצגה של אבי טיפוס למתקנים הנפוצים. - עקרונות לתכנון מבנים. - דרישות תיק מבנה ודגם. - היתרים והגבלות בבנייה מחנאית. - תיאום ציפיות לימי אישורי המבנים.	רכז/ת מפעלים הנהגתית	אחת לשנה	אחראים/ות פורימונים צעירים/ות ואחראים/ות מבנה
הדרכה לבנייה בגובה	הדרכה על עבודה בטוחה בגובה לחברי/ות השכב"ג העתידיים/ות לבנות בגובה	- היכרות עם הציוד – רתמה, רצועת עיגון וטבעת. - הצגה של הגלגלת התקנית. - בדיקת הציוד – תקן, תוקף ותקינות. - הכשרה לשימוש בציוד. - תרגול מעשי של עלייה למגדל צופי. - עבודה עם סולמות.	מרכז/ת השבט (אשר עבר/ה הכשרה תנועתית וריענון בשנה האחרונה)	אחת לשנה	שכב"ג
הדרכה להרמת / הורדת קלפים	הדרכה על הרמת / הורדת קלפים לחברי/ות השכב"ג	- בניית קלף תוך לימוד איך כופתים. - מעבר על שלבי הרמת / הורדת קלף. - הבנת בעליות התפקידים הנחוצים/ות להרמת קלף. - התנסות בהרמת הקלף ובהורדתו. - לימוד הקשרים הרלוונטיים (כפיתה מרובעת, מוצלבת ומקבילה, קשירת היתרים לקלף, איך מעגנים יתר ולאן מותר).	מרכז/ת השבט	אחת לשנה	שכב"ג

- יש לשמור תיעוד רשום של המוכשרים/ות לבנייה בגובה ולהרמת קלפים

5.5. תהליך אישור המבנים

- 5.5.1. תהליך אישור המבנים יכול מספר שלבים, אשר מתחילים ברמת השבט ומסתיימים בהנהגה.
- 5.5.2. המתווה הכללי לאישור המבנים יכול: אישור שבטי, אישור מקדים של מוסמך/ת רמה 2/4 בהתאם לסיווג המבנה ואישור סופי בייעוץ מהנדס/ת מבנים (ראו תרשים זרימה בהמשך).
- 5.5.3. הגורם המאשר למבנים הנדסיים בשלב התכנון (עפ"י טבלת הסמכויות) הוא מוסמך/ת רמה 4.
- מרכזיות/ת הנהגות ומפעלים שלא עומדים/ות בהגדרה זו, צריכים/ות לתאם גורם מהתנועה המוסמך ללוות תחקיר הנדסי.
- 5.5.4. **טופס אישור מבנים:** יש למלא לכל מתקן צופי / מחנאי / הנדסי טופס אישור מבנה ([קישור להורדה](#)).
- 5.5.5. **תרשים זרימה לאישור מבנים / תחנות:**

שלב	פירוט	אחריות
0	הגדרת מטרות שבטיות לסוג המבנים בהתחשב ביכולות השבט ובלו"ז המפעל + בחירת אחראיות מבנים.	מרכז/ת השבט
1	אישור מבנים ראשוני של מרכז/ת השבט: אישור רעיוני של המבנים התואמים את עקרונות תכנון הבנייה, את יכולת כוח האדם, את האמצעים של השבט ואת המטרות השבטיות שנקבעו.	מרכז/ת השבט
2	אישור תוכניות בנושא בנייה מחנאית ע"י המלווה השבטי (בייעוץ רכז/ת המפעלים ההנהגתי/ת): - תכנון ריאלי בהתאם ליכולות של השבט ולאמצעיו - לו"ז עבודות הכנה – מציאות	צוות ההנהגה (מלווה/ת השבט)
3	אישור סרטטים ע"י מרכז/ת השבט – אישור של הסרטטים לפני בניית דגם	מרכז/ת השבט
4	אישור מבנה על כלל היבטיו ע"י מרכז/ת השבט: אישור תיק מבנה ודגם ומתן הערות לתיקון.	מרכז/ת השבט
5	אישור מבנים מקדים של מוסמך/ת רמה 2/4 בהתאם לסיווג המבנה: מעבר על כל המבנים בכל שבט בהתאם לעקרונות התכנון ולנהלים התנועתיים: - חוזק המבנה והעומסים הפועלים עליו - תכנון מתאים למגבלות התכנון בבנייה מחנאית - תיק מבנה ודגם - תכנון ריאלי של כמות המבנים וגודלם בהתאם ליכולות השבט. - יש להקדיש זמן מספק לכל שבט (בממוצע 40 דקות למבנה).	רכז/ת המפעלים / הבטיחות (פרויקטור/ית) ההנהגתי/ת
6	אישור תיקונים למבנים לאחר האישור המקדים של מוסמך/ת רמה 2/4 בהתאם לסיווג המבנה: וידוא שהתיקונים שניתנו באישור המקדים בוצעו בפועל.	מרכז/ת השבט
7	אישור סופי של המבנים בשלב התכנון: - התהליך יהיה בנוכחות של מהנדס/ת / הנדסאית/ת אזרחי (מדור מבנים) האישור יתייחס לקריטריונים הבאים: - המבנה תואם את עקרונות התכנון ואת הנהלים התנועתיים - חוזק המבנה והעומסים הפועלים עליו - תיק מבנה ודגם - ניהול סיכונים - תהליך ההקמה והפירוק - עבודה בגובה – כמות מקסימלית - לו"ז עבודה + תוכנית ב'	רכז/ת המפעלים / הבטיחות (פרויקטור/ית) ההנהגתי/ת
8	סיום תהליך אישור מבנה מותנה בדברים הבאים: - השלמת כל הפערים שעלו בתחקיר – אישור של גורם מאשר - קבלת עותק של תיק המבנה ושל הסרטטים - צילום תמונות של הדגם מכל ההיטלים (על, צד, פנים, מאחור, היטל מרחבי) - חתימה על טופס אישור מבנה	רכז/ת המפעלים / הבטיחות (פרויקטור/ית) ההנהגתי/ת
9	אישור בשטח – יציבות, תכנון מול ביצוע וסביבה בטוחה.	רכז/ת המפעלים / הבטיחות (פרויקטור/ית) ההנהגתי/ת

5.5.6. תיאום ציפיות עם המהנדס/ת:

- יש לבצע תיאום ציפיות עם המהנדס/ת שעימו/ה יש כוונה לעבוד בפורים לגבי תכנון המתקנים. בנוסף, יש לשלוח לו/ה את מסמך העקרונות כדי שת/יכיר אותו ושת/ידע שהמתקנים מתוכננים בהתאם לכתוב במסמך.
- אם המהנדס/ת מעלה הערות או שאלות לגבי הכללים הכתובים במסמך, יש ליצור קשר בנושא עם מחלקת בטיחות – לעיתים שיחה עם המהנדס/ת יכולה לפתור את הבעיה.
- שבטים שנדרשים לאישור מהנדס/ת בשטח – יש לשאוף שהדבר ייעשה על ידי המהנדס/ת שמייצג/ת בשלב אישור המבנים, כדי להימנע מחוסר תיאום ביום האירוע.
- אם זה לא מתאפשר, יש לבצע תיאום ציפיות מלא עם המהנדס/ת שמגיע/ה לשטח ולשלוח לו/ה את הדגמים ואת תיקי המבנה המאושרים מראש.
- חשוב לזכור שלכל מהנדס/ת יכולה להיות דעה שונה בנוגע לקונסטרוקציית המבנה והוא/היא יכולה להמליץ על הקלה או על החמרה על הנחיות התנועה.
 - במקרה של החמרה יש לפעול עפ"י המלצת המהנדס/ת וליידע את מחלקת בטיחות.
 - במקרה של הקלה יש לפעול בהתאם להנחיות התנועה. אם נוצרת אי הסכמה, יש לקיים שיחה משותפת עם מחלקת בטיחות.

5.5.7. אישורי תחנות / מבנים בשטח:

- אישור מבנה מחנאי / הנדסי בשטח יבוצע ע"י מתחקה/ת המבנה ו/או מוסמך/ת רמה 2/4 (בנייה מחנאית) שנכח/ה באישור המהנדס/ת.
 - אם זו הפעם הראשונה שמוסמך/ת רמה 2/4 מאשר/ת בשטח, הוא/היא ת/יצטרף לאישור פורימון מלא בשבט אחר התואם את הגודל של השבט בו ת/יצטרף לאשר.
- פריסת הצוות:** על כל הנהגה לפרוס את הצוות בשבוע של הפורימונים וכן בימי האישורים בשטח. יש לראות את ימי העבודות האחרונים כנקודות בקרה על הקמת המתקנים, הימצאות בשטח ומתן הערות תוך כדי עבודה יצמצמו את ההערות והתיקונים במעמד האישור הסופי בשטח.
- טופס אישור מבנה בשטח:** יש לאשר את כל המבנים על בסיס הנקודות הכתובות בקישור לטופס המצורף ([קישור להורדת הטופס מהאתר](#)).
 - לתשומת ליבכם:** חשוב לזכור שכל מתקן הוא ייחודי (בדגש על המתקנים הדינמיים), ולכן במעמד האישור יש לבדוק את המבנה בהתאם לגורמי הסיכון השונים של אותו מבנה.
 - לדוגמה:** במתקנים שקיימת בהם תלייה של אלמנטים, כגון: כיסאות או תיבות, יש לבדוק את טיב החבלים ואת אופן קשירתם.
- חגורות הבטיחות של המתקנים:** החגורות הן נקודות הקצה הבטיחותיות של המתקן. אם כל המתקן נבנה בצורה מושלמת, אך נושא החגורה הוזנח, אז למעשה לא נעשה דבר. יש לאשר מבנים רק אם קיימות חגורות בטיחות אשר מתאימות לממדי גוף המשתמשים/ות, כך שהמשתמשים/ות לא יוכלו לזוז מהמושב של המתקן. אופן הכנת חגורות הבטיחות מפורט במסמך עקרונות לבנייה בפורים.
- הוראות בטיחות בתחנות:** יש לוודא שלכל תחנה יש הוראות בטיחות ושימוש.
- ריפודים:** ריפוד משטחי הנפילה במתקנים הנדרשים הוא נקודת הקצה הבטיחותית של המתקן. אם כל המתקן נבנה בצורה מושלמת, אך נושא הריפוד הוזנח, אז למעשה לא נעשה דבר. יש לתת את הדעת על איכות הריפוד ("עושה את העבודה או לא") בתחנות הנדרשות, ולא להסתפק בלראות שיש מזרן.

5.6. תכנון מפת הפורימון

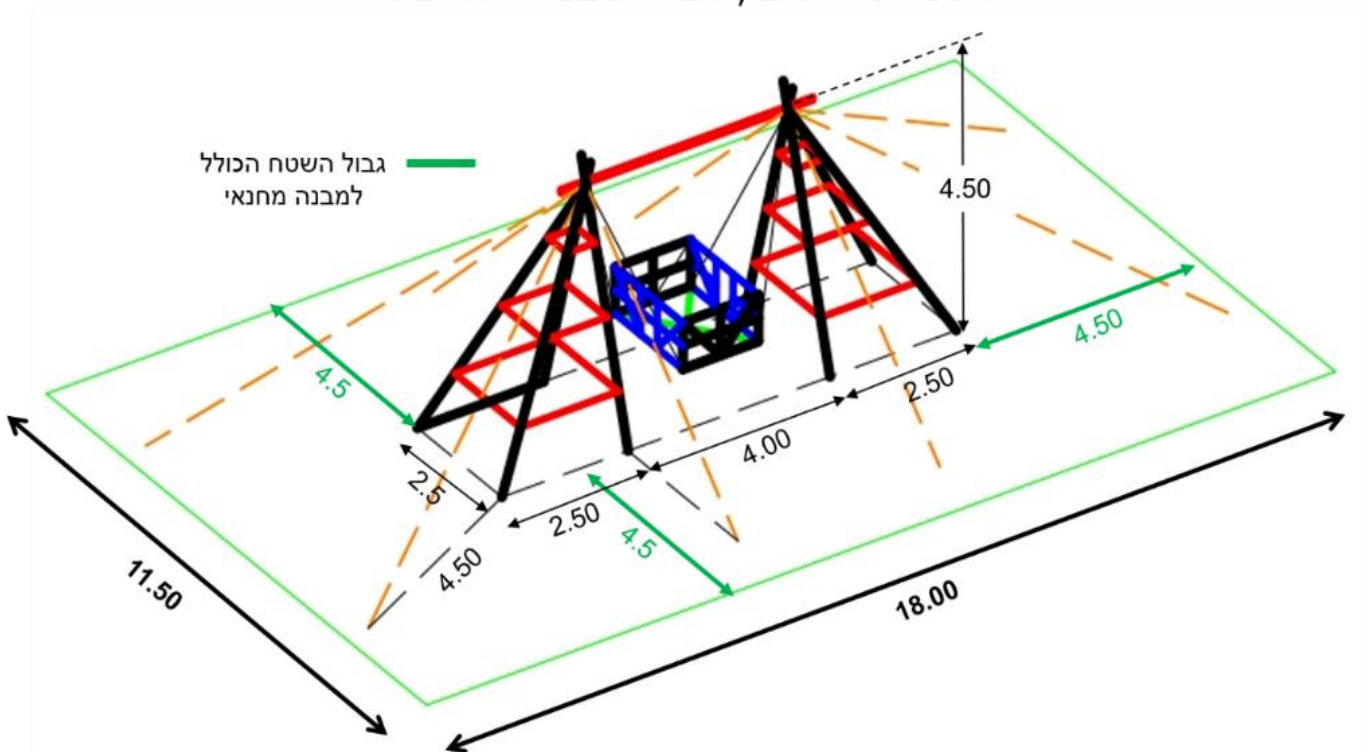
5.6.1. כללי: תכנון מפת הפורימון הוא שלב חשוב מאוד בהכנות לקראת האירוע. תכנון לא נכון של שטח האירוע ישפיע על מכלול הדברים ובדגש על נושא הבטיחות, הן בשלבי ההקמה והפירוק והן בשלב השימוש. בשטח הפורימון ישנו מגוון של שירותים ואזורים, כגון: אזור התחנות והמבנים, תורים ושבילים, כניסות ויציאות, עמדת גבייה, עמדת שידור וכד'. אזורים אלו תופסים שטח פיזי באזור הפורימון ועלינו לקחת זאת בחשבון.

5.6.2. שטח התחנות והמבנים: מכיוון שהתחנות והמבנים דורשים את רוב שטח האירוע, ונדרש להשאיר ביניהם מרחקי בטיחות ונגישות אשר יבטיחו סביבה בטוחה בשלבי ההקמה והפירוק וגישה בטוחה לקהל המשתתפים/ות, יש לתכנן בצורה מדויקת את מיקום התחנות והמבנים בשטח האירוע ולהתחשב בגודלם, לפי החישוב הבא:

- באופן כללי, שטח כולל של מבנה יחושב לפי הוספת מרחק השווה לגובה המבנה מכל דופן שלו ובכל היקפו.
 - במקרה של מבני הפורימון, יש להוסיף גם את שטח התור (הקו הירוק באיורים המצורפים).
- **מרחקי היתרים מהמבנה** – כדי שהמבנה יהיה יציב, עלינו להקפיד על עיגון נכון של יתרים, הן בבחירת נקודות העיגון (עצים, בזני"טים) והן במרחק של היתרים מהמבנה. נקודת העיגון ליתר תהיה רחוקה מהמבנה לפחות כגובה המבנה ועד פעם וחצי גובה המבנה.
- **שטח מעברים ותורים** – לכל תחנה נדרש לתכנן תור מסודר שרוחבו **מטר אחד** לפחות ויתחיל לאחר קו עיגון היתרים. כמו כן, נדרש לתכנן מעברים נוחים ובטוחים בין התחנות. יש לזכור לתכנן מעברים נגישים.
- השטחים הכוללים של המבנים לא יכולים לחפוף אחד לשני.
- פריסה עקרונית של המבנים בפורימון:

דוגמא לחישוב של שטח נדרש למבנה מחנאי

ספינת פיראטים, גובה המבנה = 4.5 מטר

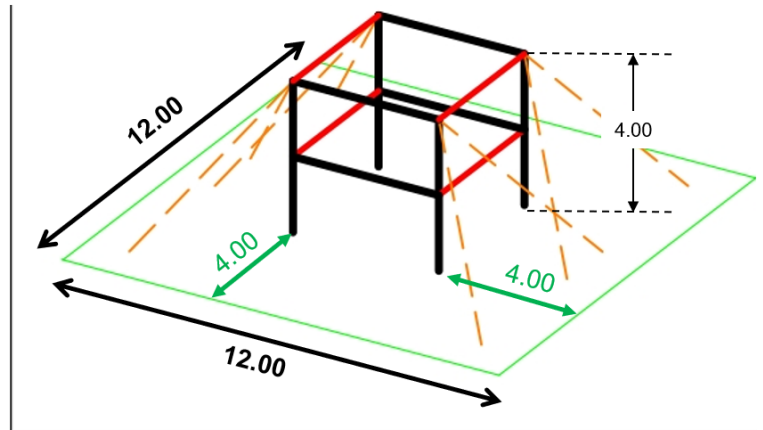

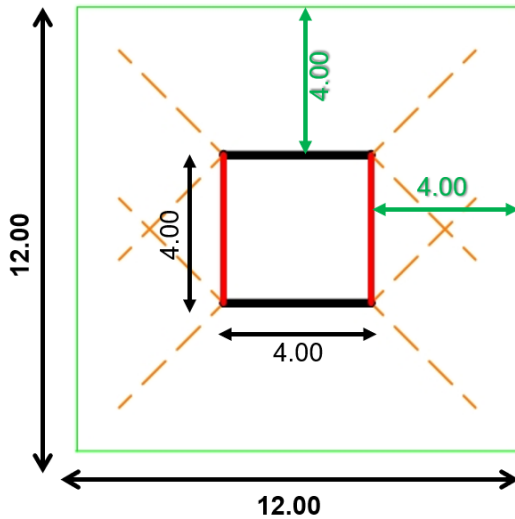
דוגמא לחישוב של שטח נדרש למבנה מחנאי תיבה 4*4, גובה המבנה = 4.0 מטר

גבול השטח הכולל למבנה מחנאי

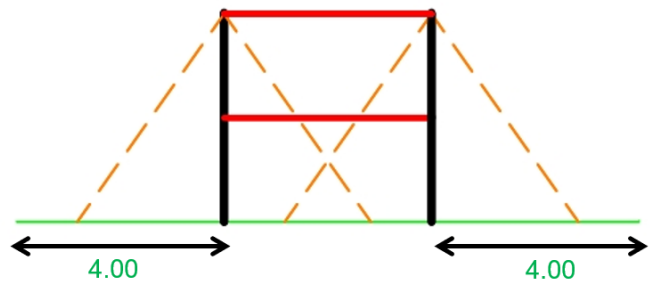
מבט מרחבי

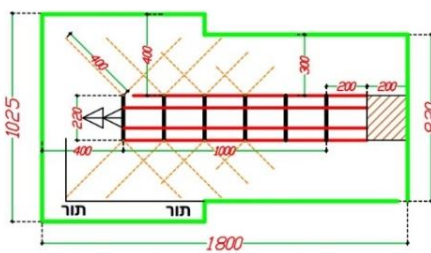
מבט על

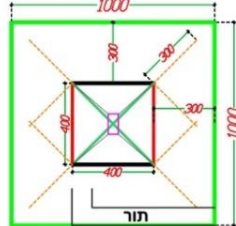
מבט צד/פנים

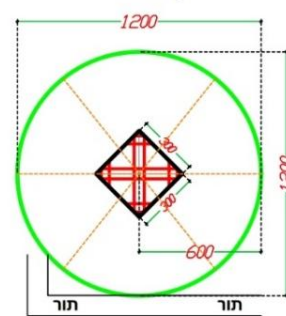
מגלשה

רודיאו

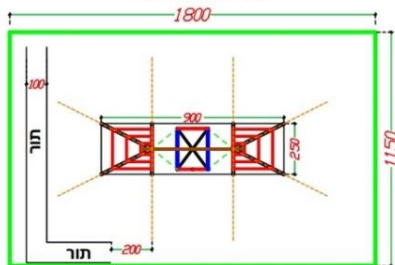
קרוסלה

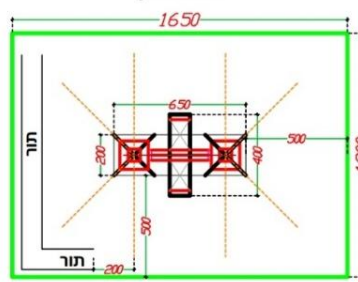
יתרים

גבול שטח כולל לתחנה

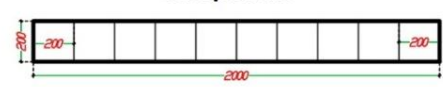
ספינת פיראטים

גלגל ענק

תחנות קטנות

עמוד 22 מתוך 40

5.7. דגשי בטיחות למזג אוויר גשום / חורפי בהכנות לפורימון, בהפעלתו ובפירוקו

הפורימונים מתקיימים בתקופה הפכפכה מבחינת מזג אוויר, ועל כן יש להיערך לנושא בהתאם:

5.7.1. אם קיימת תחזית לגשם בזמן העבודות, אך לא ביום הפורימון, יש לנסות לדחות את הרמת האלמנטים הדינמיים ככל הניתן, וכן לבצע התאמות.

- תחזית גשומה ליום הפורימון מצדיקה בהחלט דחייה של האירוע.

5.7.2. עבודה בגובה בזמן גשם – אסורה בהחלט!

- יש להוריד את החניכים/ות מהמתקנים ולא לאפשר חזרה עד לאחר שהגשם ייפסק.
- דיווח לרמה הממונה – עדכון על עצירת העבודה, וחזרה לעבודה בהתאם לאישור לאחר שייפסק הגשם.
- לאחר שייפסק הגשם, ניתן לחזור לעבודה רק לאחר שייבדק המבנה ע"י מרכז/ת השבט ובהתאם להנחיות בסעיף 5.7.4.

5.7.3. אין להפעיל תחנות שאינן בתוך מבנה מקורה בזמן גשם.

5.7.4. עבודה מחנאית לאחר גשם תתבצע בתנאים הבאים:

- בדיקת יציבות המבנה ע"י מרכז/ת השבט.
- בדיקה אם המבנה או חלקיו שקעו / נוטים לאחד הצדדים לאחר הגשם.
- בדיקת חוזק הבזנ"ט הנעוץ בקרקע – אם ניתן לשלוף אותו בקלות בשל רטיבות הקרקע.
- מתיחת כל היתרים במבנה.
- בדיקת כפיתות וסנדות – יש לוודא כי הן תקינות וחזקות לשם יציבות המבנה, עבודה בגובה והשימוש בו.
- בדיקה שאין סכנת החלקה מהסנדות כאשר נדרש לטפס עליהן.

5.7.5. חשמל ואמצעי זהירות מהתחשמלות:

- אם ישנם חיבורי חשמל חיצוניים, אין לגעת בהם (היות שהם חשופים לרטיבות), אלא לנתק את החיבורים שבתוך המבנה.

6. טקסי אש

6.1. רקע

טקסי אש בתנועת הצופים שזורים בפעילות הצופית מאז ראשית דרכה של התנועה ומהווים בסיס משמעותי של הפעילות הצופית. שילוב של כתובות אש בטקסים השונים הוא דבר שבשגרה, עם זאת טקסי האש מציבים בפנינו לא מעט אתגרים בטיחותיים, אשר דורשים מאיתנו לנתח ולנהל את אותם גורמי הסיכון.

עיקרי גורמי הסיכון בטקסי אש הם:

- 6.1.1. מגע וקירבה לאש – סיכון מכוויות.
- 6.1.2. שילוב חומרים מסוכנים ליצירת אפקטים בכתובות ובמבני האש, שעלולים לגרום להתלקחות לא מבוקרת, לפיזור גזים רעילים ולפגיעה במשתתפים/ות הטקס והקהל שצופה בו.
- 6.1.3. שימוש מופרז בחומרי בערה (סולר) אשר יגרמו להתלקחות של המערכת הנושאת את כתובות ומבני האש. דבר זה יכול להוביל להתמוטטותם.
- 6.1.4. היפגעות מהפינות החדות של מוטות הברזל וחוטי הברזל.
- 6.1.5. היפגעות מבזני"טים או מיתרים התומכים את כתובות האש.
- 6.1.6. התמוטטות של מערכת כתובות שלא נתמכה ולא עוגנה כראוי, והיפגעות ממנה.

6.2. הגדרות ומילון מושגים

- 6.2.1. **נחש אש** – בד יוטה טבעית שמלופף סביב חוט ברזל עבה. באמצעות הנחש מייצרים את הכיתוב או את הצורה של כתובת האש. אין להשתמש בבדים או אריגים סינטטיים.
- 6.2.2. **רשת ברזל** – רשת ברזל העשויה ממוטות ברזל בקוטר של 6-8 מ"מ, המרותכים אחד לשני בצורת של שתי וערב, אשר יוצרים ריבועים של 10X10 ס"מ או 20X20 ס"מ, שאליה מחברים את נחשי האש בחוט ברזל דק. אמנם אפשר לבנות רשת מחוט ברזל עבה, אך עדיף להשתמש ברשת ברזל מוכנה.
- 6.2.3. **ניפוט** – הספגת נחשי האש בסולר או בנפט (אין להשתמש בחומר בעירה אחר!). את הניפוט יש לבצע במועד הקרוב ככל האפשר להדלקה (הסולר מתאדה עם הזמן). כל מי שעוסק בניפוט לא יבצע את ההדלקה עצמה.
- 6.2.4. **לפיד** – סנדה ארוכה ודקה או מוט אלומיניום קל, שבקצה שלו מלופפת יוטה (אם משתמשים בסנדה, יש לעטוף את הקצה באזור בו יידלק האש בנייר אלומיניום (נייר כסף) בכדי לשמור על הסנדה מלהישרף). הלפיד משמש להדלקת כתובת האש בטקס עצמו. אם הלפיד ארוך מ-3 מטרים, החזקתו תתבצע ע"י שני אנשים. יש לבחור עבור הלפיד סנדה קלה ויציבה ככל הניתן.
- 6.2.5. **אוזניים** – לולאות מחוט ברזל עבה המחוברות לפינות כתובת האש, ושאליהן מחוברים היתרים (תפקידן הוא להרחיק את היתרים מהאש).

6.3. הנחיות כלליות

6.3.1. מספר הבוגרים/ות הנדרש לפעילות ייקבע בהתאם לנספח ג': "מפתחות בוגרים/ות עבור הפעילויות השונות" ב"נוהל סמכויות תחקור", כך "כללי".

6.3.2. אישור הטקס :

- טקס אש נדרש באישור ובתיאום של תחנת הכיבוי האזורית ושל הרשות המקומית. הנחיות לקיום הטקס יהיו בהתאם לדרישות בפרק זה ומהגורמים המאשרים (רשות מקומית, תחנת הכיבוי והתנועה). יש לפנות לרשות המקומית **לכל המאוחר חודש לפני האירוע**.
 - נוכחות רכב כיבוי היא חובה באירוע שיש בו **10 כתובות** אש או יותר.
- אישור הנהגה – יש ליידיע את מלווה/ת השבט כחודש לפני הטקס על קיום האירוע, ולקבוע תחקיר מקדים לפחות **7 ימים** לפני יום האירוע.
- **אישור בנייה מחנאית** – מבנים מחנאיים, לרבות כתובות אש סטטיות, יאושרו ע"י הרמה הממונה בהתאם לסיווג המבנה (צופי, מחנאי או הנדסי).
- 6.3.3. **ניהול הטקס**: רק מרכז/ת שבט אשר עברה/ה קורס בסיס והכשרת בנייה מחנאית תנועתית (רמה 1), רשאית לשמש כאחראית/ת על פעילות זו.
- 6.3.4. **תדריך**: אחראית/ת הטקס (מנהל/ת האירוע) ת/יתדרך בכל נוהלי הבטיחות את העוסקים/ות במלאכת הטקס (בוגרים/ות, הורים, שכב"ג וחניכים/ות צעירים/ות).
- 6.3.5. **מפתח בוגרים/ות בטקס**: בטקס אש יהיו בוגרים/ות במפתח של בוגר/ת אחד/ת על כל 75 חניכים/ות.
- 6.3.6. ככלל, תעמוד בנייה של טקס אש בהנחיות הבטיחות של בנייה מחנאית (ראו סעיף "הקמת הטקס" בפרק זה).
- 6.3.7. בכל שבט ימונו מקרב השכב"ג נאמני/ות בטיחות (רצוי שמניסטים/ות, ואם אין – שביעיסטים/ות). תפקידם/ן להיות ערים/ות למפגעי בטיחות בכל התחומים ולמונעם, ואם אינם יכולים/ות לעשות זאת בעצמם/ן – לדווח עליהם למרכז/ת השבט.
- 6.3.8. נאמנ/ת הבטיחות ת/ילוה את הקמת טקס האש מתחילתו, כשהוא/היא מתמקד/ת בנושא הבטיחות בלבד.
- 6.3.9. נאמנ/ת הבטיחות ת/יתודרך לגבי כל הדרישות הבטיחותיות בטקס האש. עליו/ה לקרוא קריאה חוזרת של הנחיות אלה לקראת משימתו/ה.

6.4. ארגון השטח וההכנות

- 6.4.1. ליד ובסמוך לכתובות האש יהיו אמצעי כיבוי בהתאם להנחיות תחנת הכיבוי האזורית. בנוסף, יש לעמוד בתנאי המינימום הכתובים בסעיף "היערכות לכיבוי אש" בפרק זה.
- 6.4.2. טקסי האש והדלקת כתובות אש יתקיימו בחצר ובשטחים פתוחים בלבד ולא באולמות ובמקומות סגורים.
- 6.4.3. מומלץ לקיים אירועים אלו בשטחים פתוחים, כמו: שפת ים, רחבות חול פתוחות וגדולות, שדה חרוש וכדומה. אסור לקיים אירוע שיש בו שימוש באש בשטח סכנה. שטח סכנה מוגדר במקומות הבאים :

- שטח הצמוד לבתי מגורים
- שטח הנמצא בצמוד או בתוך חורשת עצים
- שטח חנייה של כלי רכב
- מתחת לקווי מתח עליון
- בקרבת כביש
- בקרבת מתקני דלק וגז
- בסמוך לאתר חומרים מסוכנים

* **המרחק המינימלי משטח הסכנה המותר לביצוע האירוע יהיה 25 מטר לפחות.**

- 6.4.4. אם ישנה חריגה מהוראות אלו, חובה להתייעץ עם נציגי תחנת הכיבוי האזורית ולקבל מהם אישור על כך.
- 6.4.5. חל איסור לשלב אמצעי פירוטכניקה בתוך מתקני האש.
- 6.4.6. טרם מיקום הכתובות ובשלב התכנון, יש לקחת בחשבון את כיוון הרוח ואת מיקום הכתובות הדולקות ביחס לקהל, וזאת כדי שהעשן והלהבות לא יופנו כלפי הקהל.

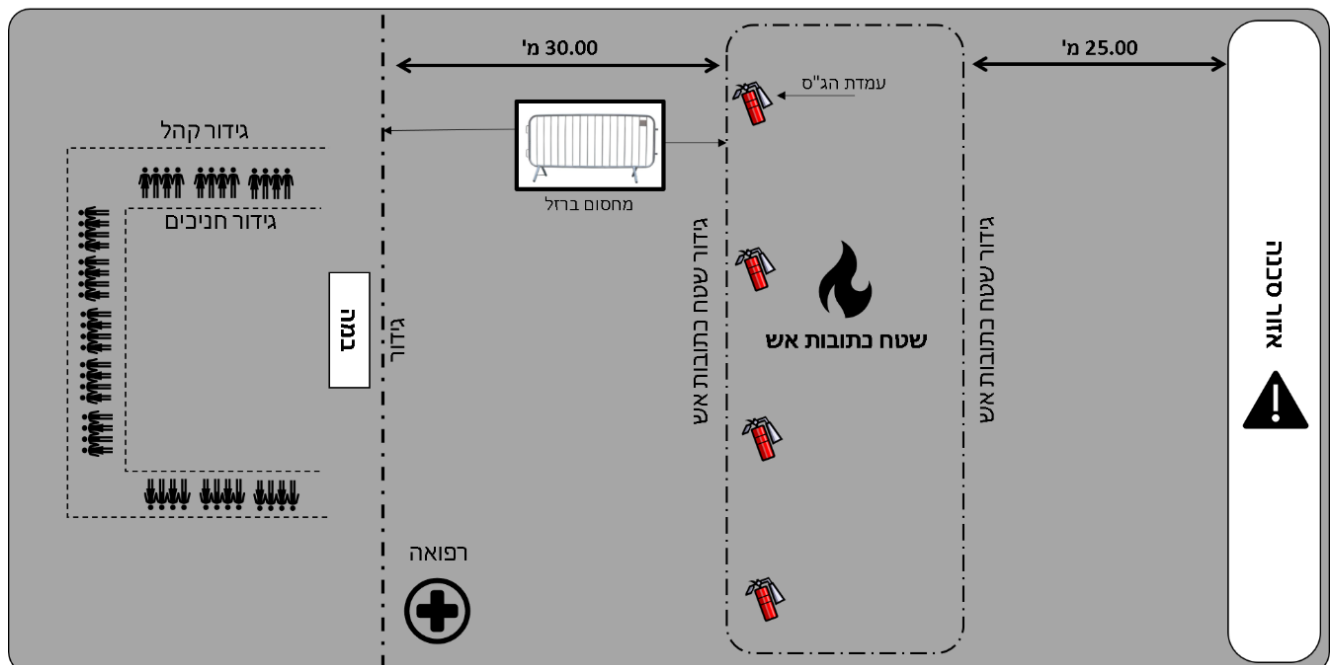
6.4.7. תיחום אזור הטקס והקהל:

- האזור בו מותקנות כתובות האש, יהיה מגודר ומסומן, כך שהקהל הרחב לא יוכל להיכנס ולגשת אליו. הגדר תהיה קשיחה או ממחסומי ברזל.

- בנוסף, תהיה גדר אשר תתחם את קהל הצופים/ות.
 - מיקום כתובות האש והמתקנים השונים, יהיה במרחק של **30 מטר לפחות** בין הלהבות לקהל הצופים/ות בטקס.
- 6.4.8. מסלול של לפיד גולש לא יחלוף מעל ראשי הקהל בטקס.
- 6.4.9. **מרחק בין כתובות אש:**
 - כאשר הכתובות עומדות אחת ליד השנייה, המרחק המינימלי בין כתובות יהיה **2.5 מטרים**.
 - כאשר הכתובות מוצבות אחת מול השנייה, המרחק המינימלי יהיה מרחק נפילה של פי **1.5 לפחות** מגובה הכתובת.

תרשים עקרוני לארגון שטח טקס אש

6.5. היערכות לכיבוי אש

- 6.5.1. בכל טקס אש מנהל/ת האירוע ת/ימנה צוות הג"ס. באחריות הצוות לדאוג לכיבוי אש בשעת הצורך. צוות זה יתוודך ויכיר את אמצעי הכיבוי השונים, וידע איך לפעול במצבי חירום. כמו כן, ידע הצוות איך להזעיק את שרותי הכבאות בשעת הצורך.
- 6.5.2. באזור טקס האש יימצאו אמצעי כיבוי מתאימים:

כמות עמדות הג"ס	כמות כתובות אש
2	1
4	2-4
6	4-10
כבאית	10 ומעלה

תכולת עמדת הג"ס מלאה: מטפה 6 ק"ג (תקין ובתוקף), מחבט כיבוי, דלי חול ודלי מים

- רצוי במידת האפשר לדאוג לצינור מים בקרבת מקום ובהישג יד.
- 6.5.3. דרישות אלו הן דרישות מינימום לקיום טקס אש. הדרישה הקובעת תהיה עפ"י הדרישה המחמירה בין הגורמים המאשרים (התנועה, הרשות המקומית או תחנת הכיבוי האזורית).

6.6. הנחיות ביטחון ורפואה**6.6.1. ביטחון:**

- לכל טקס ת/ימונה אחראית לשמירה על הביטחון, על הסדר ועל שלומם/ן של המשתתפים/ות. האחראית/ת/יפעל על פי הנחיות קב"ט מוסדות חינוך רשותי.
- לטקס תהיה תוכנית אבטחה שתאושר על ידי קב"ט מוסדות חינוך רשותי, ותכלול: מאבטחים סטטיים בשער הכניסה הראשי, מאבטחים ניידים (פטרול), סדרנים, רפואה, בדיקות.
- לטקס שיש בו יותר מ-500 משתתפים/ות יש להתקין מערכת כריזה.

6.6.2. רפואה:

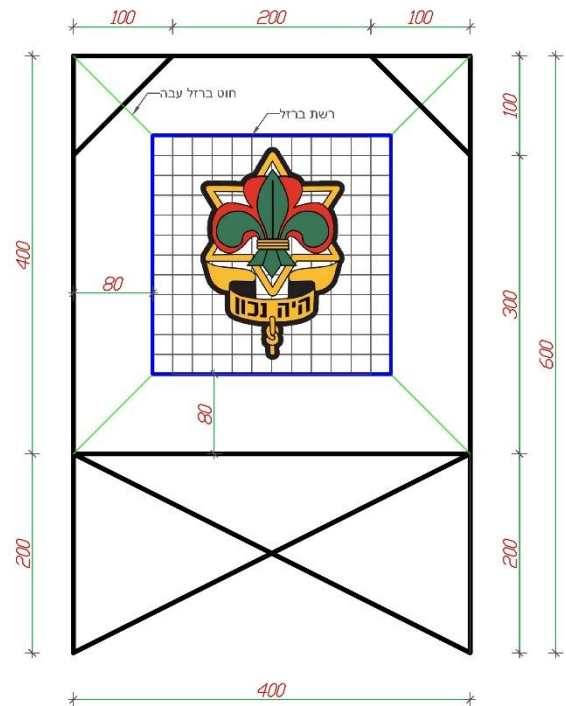
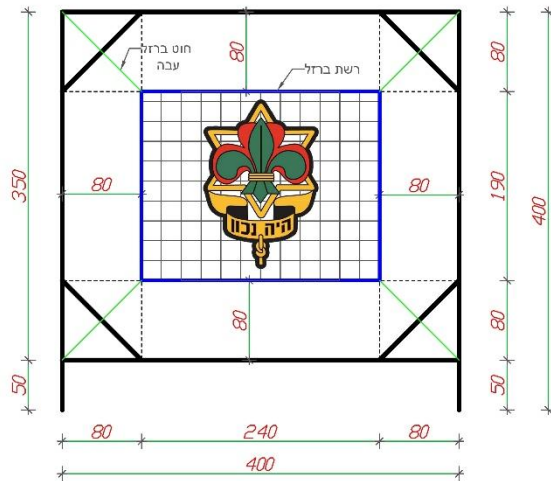
- בכל טקס אש ת/יהיה נוכח/ת לפחות מע"ר אחד/ת.
- באירוע שיש בו מעל 100 חניכים/ות ת/יהיה באירוע חובש/ת מוסמך/ת.
- על כל 200 חניכים/ת נוספים ת/יימצא חובש/ת נוסף/ת, עד לשלושה חובשים/ות בסך הכול.
- באירוע בו יותר מ-1,000 משתתפים/ות יהיה אמבולנס.
- בכל טקס אש יהיה רכב פינוי.
- נהג/ת הפינוי לא ת/יהיה מנהל/ת הטקס.

6.7. חומרים ועקרונות לשלב התכנון והבנייה

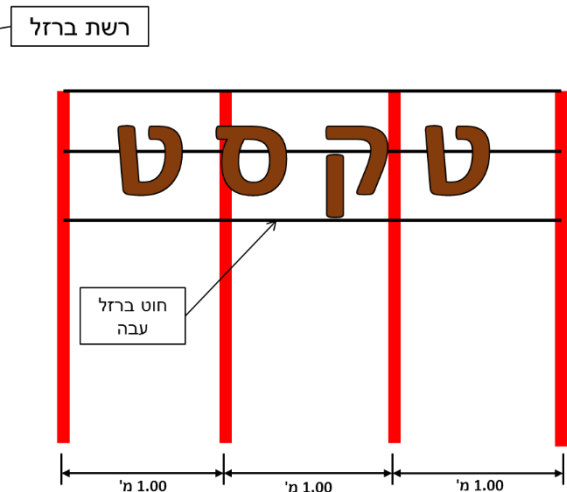
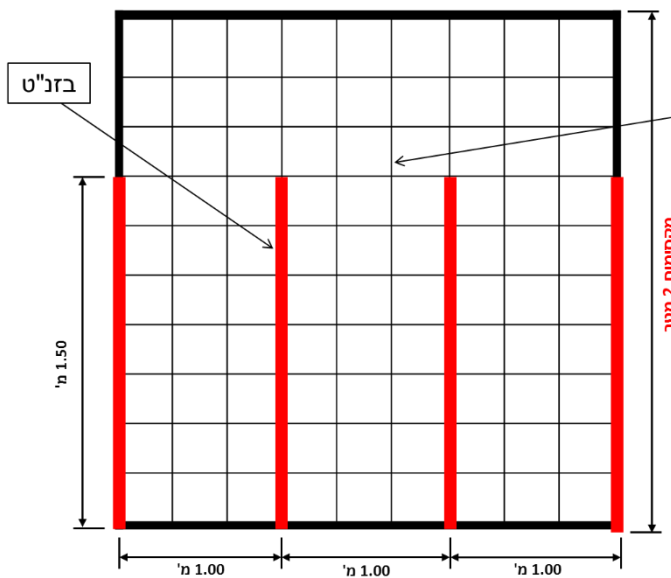
6.7.1. המערכת הנושאת של כתובות האש תהיה מבוססת על קונסטרוקציית סנדות ("קלפים").

קלפים טיפוסיים לכתובות אש

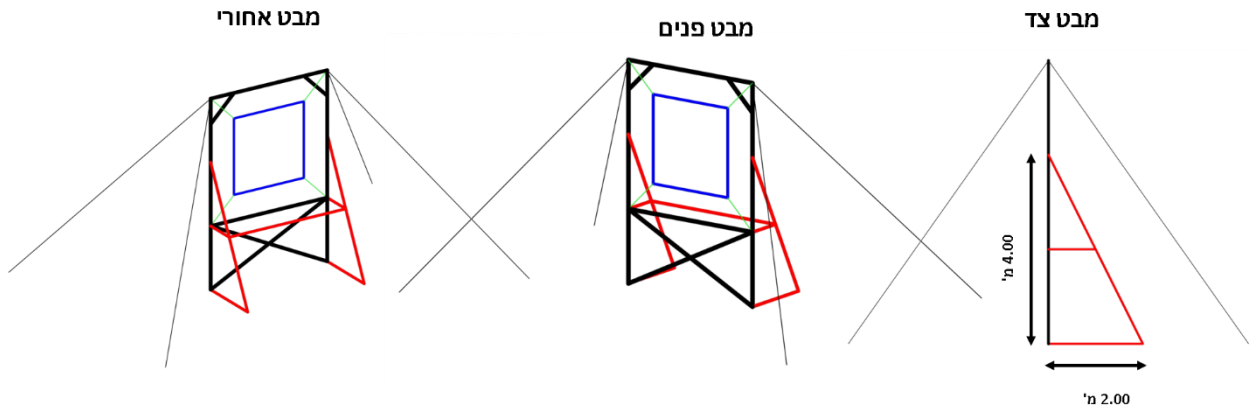

6.7.2. אם כתובת האש בגובה של עד 2 מטרים, ניתן להניח אותה על הקרקע ולתמוך אותה באמצעות בזני"טים ארוכים, כאשר המרחק בין בזני"ט אחד לשני לא יעלה על מטר אחד.

העמדת כתובת אש עד גובה 2 מטרים

6.7.3. כאשר הקלפים הנושאים את הכתובות גבוהים מ-4 מטרים יש להוסיף רגליים אלכסוניות לטובת תמיכת הקלף.

6.7.4. אסור להשתמש בעמודי חשמל.

6.7.5. חוטי הברזל הנושאים את אותיות הכתובת יהיו בעובי 2.5 מ"מ לפחות.

6.7.6. כל הכפיתות והחיבורים בין הסנדות אשר מחזיקות את הכתובות יהיו מחבל סיזל 4 מ"מ לפחות.

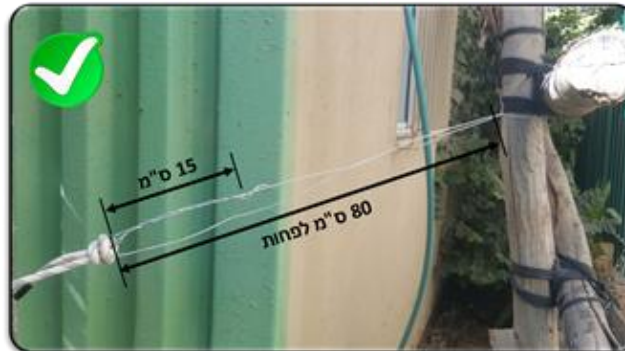
6.7.7. כפיתות באזורים שעלולה האש להגיע אליהם, יש לעטוף בנייר אלומיניום (נייר כסף).

6.7.8. חיבור היתרים לקלפים: היתרים יחוברו לקלפים באמצעות אוזניים (אחת לכל יתר).

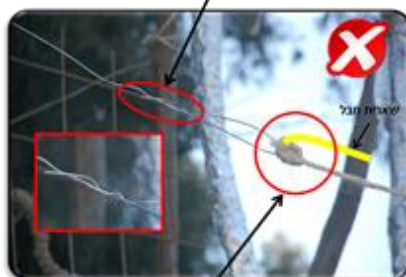
6.7.9. הכנת האוזניים וחיבורן יהיו על פי הכללים הבאים:

- חומר: חוט ברזל עבה (2.5 מ"מ לפחות).
- אורך האוזניים יהיה 80 ס"מ לפחות. בכל מקרה יש לוודא שלא ייווצר מגע בין נחשי האש ליתרים.
- בנקודת החיבור בין קצה אחד של חוט הברזל לקצה השני תהיה חפיפה בין הקצוות של 15 ס"מ לפחות.
- בחיבור בין היתר לאוזן יש להקפיד להשאיר שארית חבל של 15 ס"מ לפחות.

אורך ה"אוזן" יהיה לפחות 80 ס"מ

חפיפה לא מספקת בין שתי קצוות החוט הברזל, החוט ברזל על סף התנתקות

קשירה לא טובה של היתר לאוזן, יש להשאיר שארית חבל של 15 ס"מ

חפיפה של 15 ס"מ בין קצוות חוט הברזל

6.7.10. כל היתרים שעלולים להיתקל בהם יסומנו, כדי שניתן יהיה להבחין בהם בשעות החשכה.

6.7.11. המרווח בין נחשי האש לסנדודת יהיה 80 ס"מ לפחות.

6.7.12. נשיאת סולר / נפט לשטח הטקס תהיה באמצעות ג'ריקן פח בצבע ירוק.

• **זכרו:** אין לאחסן חומרים דליקים במבנה השבט.

6.7.13. ניפוט הכתובות ייעשה באמצעות כלי מתאים, תוך הקפדה שנקודת שפיכת הסולר / הנפט

תהיה מגובה החזה ומטה.

• לשם ניפוט הכתובות מומלץ להשתמש בבקבוק פלסטיק של חצי ליטר עם פקק בעל פתח צר (פקק ספורט),

שאליו יועבר הסולר מן המכל. העברה זו תיעשה במרחק 15 מטר לפחות מכתובת האש (מחשש ליצירת

שטח רווי בחומר דליק).

• החומרים הדליקים יימצאו במרחק של 50 מ' לפחות מאתר ההדלקה

6.7.14. יש להקפיד שלא מתבצע ניפוט בשני מפלסים, כך שלא יתאפשר מצב בו יישפך סולר או נפט על העוסקים/ות

בניפוט או על אחרים/ות.

• יש לנפט במידה סבירה ולא להפריז בניפוט.

6.7.15. אם יוקם עמוד אש, הוא יהיה בנוי מצינור ברזל חלול וקל ככל האפשר והוא יהיה מעוגן לארבעה כיוונים

באמצעות יתרים עם אוזניים.

6.8. מעבר אש

6.8.1. כשמתוכנן לבצע מעבר או קפיצה של חניכים/ות מעל אש ("קפיצת נחשון"), ימולאו בנוסף ההוראות הבאות:

• שיערם של כל החניכים/ות יהיה אסוף.

• גובה האש בקרקע לא יעלה על 40 ס"מ.

• רוחב הנחש הבוער יאפשר מעבר בלתי מופרע בריצה קלה.

• ליד מקום מעבר האש ימצאו מלווה רפואי/ת, ציוד עזרה ראשונה מתאים וציוד כיבוי.

6.8.2. מעבר האש יהיה ביחידים או בזוגות. 10 מטרים יפרידו בין חניך/ה לחניך/ה (או בין זוג לזוג).

6.8.3. בשום מקרה לא יועברו חניכים/ות – בין בהליכה בין בריצה – מתחת לכתובת אש בוערת.

6.8.4. יש לתחום את אזור מעבר האש ב-10 מטרים לפחות מכל צד, כדי שהקהל לא יצמצם את שטחו וכך יפריע

לחניכים/ות הקופצים/ות באזור המעבר.

6.9. הקמת הטקס

6.9.1. הקמת הטקס תיעשה עפ"י נוהלי הבטיחות בעבודה בבנייה מחנאית. לפני תחילת ההקמה יש לקרוא ולהתרענן

בנהלים אלו.

6.9.2. כל העוסקים/ות בהכנות לטקס ובהקמתו יעברו תדריך בטיחות הנוגע בנוהלי הבטיחות בעבודה ושימוש בכלים.

מעביר/ת התדריך ת/יהיה מנהל/ת האירוע מוסמך/ת רמה 1 בנייה מחנאית (בדרך כלל מרכז/ת השבט).

6.9.3. כל שלבי הקמת הטקס יהיו בפיקוח ובהשגחה של מרכז/ת השבט או בוגר/ת מוסמך/ת רמה 1 בנייה מחנאית

ואושר/ה ע"י ההנהגה.

6.10. הדלקת הכתובות

- 6.10.1 יש להודיע לרשות הכבאות כחצי שעה לפני תחילת האירוע. כמו כן יש לעדכן על סיום האירוע.
- 6.10.2 לפני הדלקת הכתובות והמתקנים, יש להרחיק את כל הנוזלים והחומרים הדליקים מסביבת האש – הקהל וכתובות האש.

**שאריות פסולת של חומרים דליקים בשטח הדלקת הכתובות
אסורה**

- 6.10.3 מומלץ להרטיב את שטח הכתובות במים לפני תחילת הטקס.
- 6.10.4 הספגת כתובות האש תיעשה בסמוך לטקס. בשום אופן אין לעשות זאת במהלך הטקס.
- 6.10.5 בשלב הדלקת הכתובות ת/יהיה נוכח/ת בשטח ההדלקה בוגר/ת משגיח/ה אשר הוסמך/ה לכך ותודרך/ה ע"י מרכז/ת השבט.
- 6.10.6 הדלקת הכתובות תיעשה בידי חניכים/ות מכיתות ט'-י"ב, שקיבלו הדרכה מיוחדת בנושא זה, הכוללת את נוהלי פרק זה, לפני הטקס.
- 6.10.7 יש לוודא כי המדליקים/ות לא נטלו חלק בניפוט הכתובות. מלבד/ם לא יימצאו חניכים/ות בשטח כתובות האש בזמן הדלקתן.
- 6.10.8 יש להקפיד כי בגדי המדליקים/ות יהיו יבשים וארוכים, והם/ן ינעלו נעליים סגורות.
- 6.10.9 יש להקפיד ששיערם של המדליקים/ות יהיה אסוף.
- מומלץ כי יהיה כיסוי ראש לבעלי/ות שיער ארוך.
- 6.10.10 בסמוך לכתובת האש יש להכין מראש עמדות לכיבוי אש (ראו סעיף "היערכות לכיבוי אש").
- 6.10.11 בשטח הכתובות יהיה צוות הג"ס מהשכבה הבוגרת, שעברו הדרכה בנושא זה.
- 6.10.12 יוכן מראש מקום או מתקן (כגון דליים או חביות עם מים) לכיבוי הלפיד לאחר שמילא את תפקידו.
- 6.10.13 בשום פנים ואופן אין להוסיף סולר / נפט או חומר דליק כלשהו לכתובת או מתקן אש לאחר שכבר הודלקו.
- 6.10.14 כאשר מדובר בכתובות עם מנגנון שחרור והמנגנון לא שוחרר באופן שתוכנן, אין לנער את הכתובת או להפעיל אמצעים קיצוניים אחרים כדי שהוא יפתח.
- 6.10.15 יש לוודא כי אמצעי הבעירה בלפיד מקובע היטב, כלומר שראש הסנדה מכוסה וחוטי הברזל מחוזקים.
- 6.10.16 אין להשתמש בלפיד הבנוי מקופסת שימורים.

6.11. שלב הפירוק

- 6.11.1. פירוק הטקס ייעשה עפ"י נוהלי הבנייה המחנאית.
- 6.11.2. לפני תחילת הפירוק מנהל/ת האירוע ת/יעביר תדריך בטיחות בנוגע לנוהלי הבטיחות בעבודה, בדגש על ערנות ומשנה זהירות משלדי הברזל החמים והחדים.
- 6.11.3. כל שלבי הפירוק יהיו בביקוח ובהשגחה של מרכז/ת השבט או בוגר/ת מוסמך/ת רמה 1 בנייה מחנאית ואושר/ה ע"י ההנהגה.
- 6.11.4. פירוק הכתובות יהיה ע"י הפלת הקלפים אשר נושאים את הכתובות. ניהול הפלת קלף יהיה אך ורק ע"י מרכז/ת בוגר/ת שעבר/ה הכשרה תנועתית בנושא.
- 6.11.5. כיבוי כתובת האש ייעשה בהשגחתו/ה הישירה של מנהל/ת האירוע, אשר ת/יוודא כי האש כובתה לחלוטין.
- 6.11.6. אין לכבות כתובות אש בעת בערתם (למעט במצבי חירום). יש להמתין עד תום הבערה ולהתקררותם של שלדי הברזל.
- 6.11.7. לאחר הורדת הכתובות לקרקע, יש להתיז מים על נחשי האש ולוודא את כיבויים המוחלט.
- 6.11.8. את הפסולת מכתובת האש יש להשליך במקום שהוגדר מראש, שאין בו סכנת דליקה.
- אין לפנות כתובות אש לפחי אשפה.
- 6.11.9. אם בתום הטקס נשאר סולר או נפט, יש לשפוך אותו במקום שמותר לכך (לדוגמה: מכל ריקון דלקים בתחנת דלק). אין לאחסן דלקים בשבט כלל!

6.12. הערות

- 6.12.1. ההנחיות בנוהל זה הן בנוסף להוראות חוזר מנכ"ל לאירועים בהם יש שימוש באש ובנוסף להוראות נציב הכבאות.
 - הוראות חוזר מנכ"ל – [קישור להורדה](#)
 - הוראות נציב הכבאות – [קישור להורדה](#)
- 6.12.2. הסרטוטים בנוהל זה הם להמחשה עקרונית בלבד. באופן מודע הסרטוטים לא סורטטו באופן מלא כדי לא להעמיס. אין להשתמש בסרטוטים אלו כמבנים מתוכננים לביצוע.
- 6.12.3. שונות בין הנחיות אלו והנחיות מקומיות (רשות מוניציפלית, משטרה, תחנת כבאות מקומית):
 - אם נמצאה שונות בין הוראות התנועה להוראות חוזר מנכ"ל או נציבות הכבאות, יש לנהוג לפי ההנחיה המחמירה.
 - כאשר יש דרישה רשותית ספציפית, הנוספת להנחיות שבמסמך זה, יש לנהוג לפי דרישות אלו וליידע את ההנהגה.
 - נדרש לקבל מגורמים אלו את הדרישה בכתב, ולא להסתפק בהנחיות שניתנו בעל פה.

7. מבני אש

7.1. רקע

מבנה אש הוא מבנה הנדסי אשר שזורים בו נחשי אש (כמו אלו המשמשים אותנו להכנת כתובות אש רגילות), כך שנחשי האש יוצרים את מתאר הצורה המרחבית של המבנה.

בשונה ממבנים רגילים, מבני האש מציבים לנו סכנות ואתגרים נוספים:

7.1.1. שילוב בין אלמנטים מתכתיים (רשתות ברזל ומוטות פלדה) למבנה מחנאי מעץ:

- מגדיל את משקל המבנה.
- היווצרות של פינות חדות בעקבות השימוש במוטות פלדה.
- קושי ומורכבות בחיבור בין מוטות הברזל לסגודות מעץ.

7.1.2. שילוב מבנה מחנאי עם אש חיה:

- יציבות רעועה של המבנה לאחר הדלקת הנחשים.
- קושי בניפוט הנחשים אשר נמצאים בגובה.
- קושי ביצירת מרחק בטיחות בין הסגודות לאש, אשר יבטיח שהסגודות לא יתלקחו בזמן בערת הנחשים.

7.1.3. ממדי האש:

- מבנה האש הוא אובייקט עם שטח בערה גדול ביחס לכתובות האש הרגילות.
- הבערה הגדולה מייצרת חום סביבתי עוצמתי, אשר מצריך הרחקת הקהל והעצמים הניתנים להתלקחות למרחק רב יותר מכתובות האש הסטנדרטיות.

7.2. הנחיות ודגשים לתכנון, הקמה ופירוק מבני אש

7.2.1. קווים מנחים לשלב התכנון:

- תכנון מבני אש בהיבט הקונסטרוקטיבי יהיה במתכונת התכנון הרגילה של מבנה מחנאי / הנדסי ויתבסס על נוהלי הבנייה המחנאית.
- כל ההוראות החלות על כתובות אש חלות גם על מבני אש.
- בנוסף להוראות הכתובות בנוהל זה, הקמת מבני אש כפופה לאישור גורמי חוץ, כגון: כיבוי אש, רשות מקומית, משטרת ישראל (בהתאם למיקום האירוע).
- גובה המבנה: לא יעלה על 3 מטרים. הכוונה היא שהנחש האחרון יונח בגובה 3 מטרים.
- סיווג המבנה: מבנה אש יסווג בלי קשר לגודלו כמבנה הנדסי.
- אישור המבנה: אישור המבנה בשלב התכנון ולאחר ההקמה יהיה ע"י גורם מוסמך לתחקור ואישור מבנים הנדסיים – רמת תחקור 4.
- המלצה: כדי לפשט את התהליך (התכנון, ההקמה, השימוש והפירוק), מומלץ לתכנן את המבנים בגובה של עד 2 מטרים. בגבהים אלו המבנים ימשיכו להרשים (ראו הדוגמה שלהלן), אך הנמכתם לגבהים אלו תקנה גמישות רבה יותר בכל הקשור לתכנון, להקמה, להפעלה וכמובן לפירוק. דוגמה למבנה אש נמוך (בגובה עד 2 מטרים):

לאחר הדלקה

לפני הדלקה

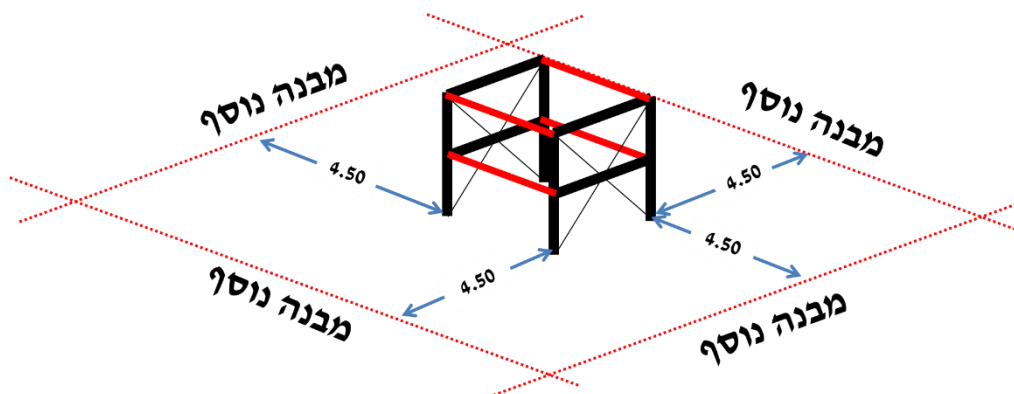

7.2.2. קווים מנחים לשלב ההקמה :

- **חיבור היתרים לקלפים :** היתרים יחוברו לקלפים באמצעות אוזניים (אחת לכל יתר). ראו הגדרה לאוזניים בפרק "טקסי אש".
- **הכנת וחיבור ה"אוזניים" יהיו על פי הכללים הבאים :**
 - **חומר :** חוט ברזל עבה (2.5 מ"מ לפחות)
 - אורך האוזניים יהיה 1.5 מטרים לפחות (בשונה מכתובת אש רגילות), עקב הצורה המרחבית. בכל מקרה צריך לוודא שלא ייווצר מגע בין נחשי האש ליתרים.
 - בנקודת החיבור בין קצה אחד של חוט הברזל לקצה השני תהיה חפיפה בין הקצוות של 15 ס"מ לפחות.

- **ניפוט הנחשים :**
 - הניפוט בגובה יהיה באמצעות סולמות A / "גימלי". בכל מקרה לא יתקיים ניפוט בגובה כאשר החניך/ה עומד/ת על גבי המבנה.
 - בשלב הניפוט יש לוודא שלא נוצר מצב שמנפטים בשני מפלסים (אחד מעל השני).
- **סוג החבלים :** החבלים שיהיו בשימוש לטובת הכפיתות במבנה יהיו חבלי סיוזל 4 מ"מ.
- **המרחק בין מספר מבנים :** אם רוצים להקים מספר מבנים, יש לשמור מרחק בטיחות בין מבנה למבנה בכל דופן לפי מרחק נפילה של לפחות פי 1.5 מגובה המבנה. לדוגמה, במבנה אש בגובה 3 מטרים, מרחק הנפילה יהיה 4.5 מטרים ($4.5 = 1.5 \times 3$).

- **שטח הקמת המבנים :** מיקום מבני האש והמתקנים השונים יהיה במרחק של 30 מטר לפחות בין הלהבות לקהל הצופים/ות בטקס.
- **גידור שטח המבנים :** יהיה בהתאם לכתוב בפרק טקסי אש (ראו סעיף "ארגון השטח וההכנות").

7.2.3. היערכות לכיבוי אש :

- יש לפעול עפ"י ההנחיות הכתובות בפרק טקסי אש (ראו סעיף "היערכות לכיבוי אש").
- לחישוב כמות עמדות ההג"ס, כל מבנה אש ייחשב כשתי כתובות אש.

7.2.4. שלב ההדלקה :

- הדלקת הנחשים תהיה כך שמחזיקי/ות הלפיד יהיו מחוץ לשטח המבנה במרחק של **מטר אחד לפחות**.
 - יש לסמן את קו ההדלקה על הקרקע במרחק של **מטר אחד לפחות** מקו המבנה, כדי שהמדליקים/ות ידעו מה הגבול שאותו אסור להסך לעבור.

7.2.5. שלב הפירוק :

- בפירוק מבנה אש ישנם גורמי סיכון נוספים בהשוואה לפירוק מבנה מחנאי רגיל. במבנה אש לאחר הדלקתו ייתכן שהכפיתות והסנדות ייפגעו מהאש החזקה עד כדי ערעור יציבות המבנה. כמו כן, נחשי האש הנותרים יהיו עדיין חמים וחלקם אף בוערים.
- לאור הנחת יסוד זו, יש להציג בשלב אישור התוכניות תוכנית מפורטת לשלב הפירוק, אשר כוללת את שיטת הפירוק על כל שלביה.
 - תוכנית זו תאשר ע"י הגורם ההנהגתי שמאשר את המתקן.**
- לרוב יהיה נכון להפיל את המבנה בשלמותו, לאור העובדה שיתכן שיציבותו תתערער לאחר בערתו. אולם, במקרים מסוימים יהיה נכון לפרקו במתכונת הרגילה.
- כל שאר ההנחיות זהות לכתוב בפרק טקסי אש (ראו סעיף "שלב הפירוק").

7.3. הערות

- 7.3.1. ההנחיות בנוהל זה הן בנוסף להוראות חוזר מנכ"ל לאירועים בהם יש שימוש באש ובנוסף להוראות נציב הכבאות.
 - הוראות חוזר מנכ"ל – [קישור להורדה](#)
 - הוראות נציב הכבאות – [קישור להורדה](#)
- 7.3.2. הסרטוטים בנוהל זה הם להמחשה עקרונית בלבד. באופן מודע הסרטוטים לא סורטטו באופן מלא כדי לא להעמיס. אין להשתמש בסרטוטים אלו כמבנים מתוכננים לביצוע.
- 7.3.3. שונות בין הנחיות אלו והנחיות מקומיות (רשות מוניציפלית, משטרה, תחנת כבאות מקומית) :
 - אם נמצאה שונות בין הוראות התנועה להוראות חוזר מנכ"ל או נציבות הכבאות, יש לנהוג לפי ההנחיה המחמירה.
 - כאשר יש דרישה רשותית ספציפית, הנוספת להנחיות שבמסמך זה, יש לנהוג לפי דרישות אלו וליידע את ההנהגה.
- 7.3.4. נדרש לקבל מגורמים אלו את הדרישה בכתב, ולא להסתפק בהנחיות שניתנו בעל פה.

8. קטיף בוסים

בפעילות זו, ת/ימצא בוגר/ת לאורך כל שעות הפעילות

8.1. כללי

- 8.1.1. מספר הבוגרים/ות הנדרש לפעילות ייקבע בהתאם לנספח ג': "מפתחות בוגרים/ות עבור הפעילויות השונות" ב"נוהל סמכויות תחקור", כך "כללי".
- 8.1.2. את הבוסים יש לקטוף אך ורק במקומות המורשים לכך ועל פי תיאום עם מרכז/ת ההנהגה ועם פקח השמורה ו/או בעלי השטח שבו קוטפים.
- 8.1.3. לכל קטיף יש לארגן את האישור המתאים : אישור הלשכה לתיאום טיולים ואישור תנועת.
- 8.1.4. לפני כל קטיף יש לערוך שיחת בטיחות וזהירות, ולהדגיש את הסכנות השונות : נחשים, חתכים מסכנים או משאירות בוסים, שבבים, קוצים, חציית כבישים, בורות, בורות מים ותעלות. כמו כן, קיימת סכנת "השתפדות" על בוסים שנקטפו.
- 8.1.5. יש להשתמש בכלי עבודה מתאימים ותקינים – מסורים ומסוריות – ולא באלתורי סכינים למיניהם. **חובה** להשתמש בכפפות עבודה.
- 8.1.6. אין להשתמש בכלי עבודה חשמליים.
- 8.1.7. יש להצטייד בלבוש מתאים – ביגוד קל וארוך, כובע, נעליים סגורות, ומומלצים גם קרם הגנה ומשקפי שמש.
- 8.1.8. יש להקפיד על שתייה מרובה.
- 8.1.9. בעת הקטיף ת/ישהה במקום חובש/ת מוסמך/ת ולו/ה תיק חובש. כמו כן, יימצא במקום רכב פינוי.
- 8.1.10. את הקטיף יש לערוך במרוכז, ולא להניח לחניכים/ות להתפזר על שטח גדול מדי, כדי שיהיה ביניהם/ן קשר עין וקול למקרה שמישהו/י ת/יפצע.
- 8.1.11. את הבוסים יש לקטוף קרוב ככל האפשר לאדמה, אך לא לעקור אותם מהשורש.
- 8.1.12. את הבוסים רצוי לקלף בשטח. הדרך הנוחה והבטוחה ביותר לקילוף היא למשוך את הענפים נגד כיוון הצמיחה, לכיוון הבסיס.
- 8.1.13. את העמסת הבוסים על המשאיות יש לעשות בזהירות ובשולי הדרך בלבד. בשום פנים ואופן אין להעביר את חבילת הבוסים לאי תנועה או לעברו השני של הכביש לצורך העמסה.
- 8.1.14. אין לבצע פעילות זו בשעות החשכה.

9. חלוץ הבטחה

9.1. רקע

במהלך מפעלי הפסח מתקיים בהנהגות יהודה וירושלים מפעל "חלוץ הבטחה". המפעל הוא שיא חינוכי, ערכי וטקסי במסע ההכשרה של חניכיות שכבת ח'. המפעל נערך לקראת סיום טיול פסח של שכבת ח'. במהלך המפעל, חבריות השכב"ג מקדימים ומגיעים לכינרת, שם הם מקימים/ות מגדלי הבטחה בתוך המים. בלילה האחרון מגיעים/ות חניכיות שכבת ח' לשטח, שוהים/ות בו כחלק מהחווייה, ולפנות בוקר, עם עלות השחר, הסך/עולים/ות למגדלים ומבטיחים/ות את הבטחת הצופה. כיוון שמדובר באירוע אינטנסיבי, הנערך בשטח פתוח וכולל לינה, בנייה, שהות במים ופעולה עם מאות משתתפים/ות, ישנה חשיבות עליונה להיערכות בטיחותית מדוקדקת. פרק זה באוגדן מציג את עקרונות הבטיחות ואת הנהלים הנדרשים למפעל "חלוץ הבטחה", במטרה להבטיח חוויה חינוכית, משמעותית ובטוחה עבור כל המשתתפים/ות.

9.2. כללי

9.2.1. למפעל יוגדרו בעליות התפקידים הבאים/ות :

- מנהל/ת מפעל
- רכז/ת בטיחות
- מנהל/ת
- ראש/ת חניון
- צוות חניון

9.2.2. תהליך ההכנה ל"חלוץ הבטחה" זהה לתהליך ההכנה לטיול. ראו כרך "טיולים", פרק "תהליך הוצאת הטיול".

9.2.3. בישול באמצעות גז או מדורות ייעשה בהתאם לנהלים המופיעים בכרך "כללי", פרק "בישול באש ומדורות".

9.2.4. יש לתאם מראש מול בעל/ת החניון (החוף) את הדברים הבאים: סיור מקדים, מועד המפעל, מיקומי השטחים, עלות למשתתף/ת, לוגיסטיקה באחריות ה"מקום", מיקום מכולות, כניסת ויציאת רכבים במהלך הפעילות וכו'.

9.2.5. יש להתעדכן בתחזית מזג האוויר, בדגש על מהירות הרוח ומצב הים, בתחילת המפעל ולפני כל כניסה למים.

- גבול הכנסת המגדלים למים ייקבע בהתאם למצב הים גם בשלבי ההקמה ובעיקר בשלב הביצוע, ובכל מקרה לא יעלה על גובה מים של **מטר אחד**.

9.2.6. יש לתאם מצילה/ה מוסמך/ת לכל שלב שבו יש חניכים/ות, שכב"ג או בוגרים/ות בתוך המים.

9.2.7. הכניסה למים תתבצע עם נעליים סגורות **בלבד**, יש לדאוג מראש לנעליים להחלפה.

9.2.8. על כל 3 מגדלים ת/יהיה בשטח בוגר/ת אחד/ת לפחות מוסמך/ת רמה 1 לניהול הבנייה המחנאית.

- בנוסף, לכל שבט יהיו בוגרים/ות ביחד של 1:25 לפחות.

9.2.9. יש לתדרך את הצוות הבוגר, את השכב"ג ואת החניכים/ות בהגעה לחניון.

9.2.10. המשימות הראשונות לכל שבט בהגעה לחלוץ הן: הקמת צליות ומתקני שתייה (כולל כוסות חד"פ וכמות מספיקה של קרח) באזורי הבנייה והלינה.

9.2.11. רשימת ציוד **חובה** לכל שבט תיקבע ע"י ההנהגה.

9.2.12. **פעילות זו מותרת רק בכינרת.**

9.3. בנייה מחנאית

9.3.1. ככלל, בנייה מחנאית תיעשה בהתאם לנוהלי הבנייה המחנאית.

9.3.2. ניתן לאשר את מגדל ההבטחה בנוהל "תיקי מדף":

- המגדל יתוכנן בהתאם לאב הטיפוס המופיע בנספח.
 - למגדל יהיו חיבורים, "איקס" בגובה "0" ו"איקס" אופקי גם בגבהים: 1 מטרים ו-3 מטרים
 - המרווח בין שלבי הסולם לא יעלה על 25 ס"מ
 - המעקות במגדל ייבנו בגובה 10 ס"מ, 60 ס"מ ו-110 ס"מ ממשטח הדריכה עליו שוהים/ות המשתמשים/ות – יש לקחת בחשבון את גובה המסילות והפלטות עוד בשלב תכנון המעקות
- יבוצע תהליך אישור מלא ברמת ההנהגה ע"י מוסמך/ת רמה 4 וביעוץ מהנדס/ת.
- תיק המבנה, נספחיו וצילומי הדגם מכל החזיתות יועברו לאישור מחלקת בטיחות.
- לאחר קבלת אישור סופי ממחלקת בטיחות, תיקבל מוסמך/ת רמה 4 שאישר/ה את המבנה בתהליך המקדים אישור פרטני לאשר את שאר מגדלי ההבטחה בהנהגה ללא צורך ביעוץ הנדסי נוסף.
 - האישורים יתבצעו בדיוק כפי שאושר באישור הסופי ביעוץ המהנדס/ת ולפי הנחיות מחלקת בטיחות
- 9.3.3. הרמת קלף ראשון – תתבצע בנוכחות חבר/ת צוות הנהגה או רכז/ת הבטיחות בלבד.
- 9.3.4. כל שלבי בניית המגדל יתבצעו מקו החוף והלאה (לא לכיוון המים) ובהתאם למה שאושר בתיק המבנה. אם עולה בעיית ביצוע בשטח, המענה יינתן ע"י הגורם שאישר את המבנה בלבד, ובמקרה הצורך ביעוץ מהנדס/ת.
- 9.3.5. תכנון "מגדל הבטחה" ואישורו:
 - מגדל ההבטחה יתוכנן בהתאם לאב הטיפוס המופיע בנספח.
 - כל מגדל חייב לעבור את כל שלבי אישור המבנה לפי הנוהל התנועתי: אישור שבטי <-- אישור הנהגתי של מוסמך/ת רמה 2/4 <-- אישור סופי של מוסמך/ת רמה 4 ביעוץ מהנדס/ת.
 - לכל מגדל יהיה תיק מבנה מאושר עם סרטונים ודגם, שתוכננו ביחס של 1:25 (הימצאות תיק המבנה המלא והדגם בשטח הם חובה לצורך הקמת המבנה).
 - כל שינוי בקונסטרוקציית המגדל מהתכנון שמופיע בנספח, מחייב אישור פרטני של מחלקת בטיחות.
- 9.3.6. הקמת "מגדל הבטחה":
 - לפני תחילת הקמת מגדלי השבטים, יש להקים מגדל לדוגמה.
 - המגדל יוקם בחוף בתמיכת בזני"טים (גם לרגלי המבנה וגם ליתרים).
 - עקב צורתו הטרפזית של המגדל, יש לקבע את הקלפים בזווית שהוגדרה בשלב אישור המבנה. לצורך כך יש להשתמש ב"קו אנך עם משקולת":
 - לבדיקת אנכיות (פלס אנכי) בשטח, יש להשתמש בקו אנך מאולתר – חבל עם בקבוק מים התלוי בקצהו, המצביע על קו ישר כלפי מטה לפי כוח המשיכה
 - לבניית משטח ההליכה יש להשתמש רק בפלטות מסוג סנדוויץ' בעובי של 15 מ"מ לפחות.
 - בסמכות ההנהגה להחליט אם לקבע את הפלטות טרם הכניסה למים או לאחר הכניסה למים.
 - עד לקבלת אישור סופי מרכז/ת הבטיחות, כל עלייה למגדל (מחוץ למים ובתוכם) תיעשה עם רתמה.
 - עבודה בשעות החשכה מחייבת הקמת תאורה מספקת ואישור מקדים של רכז/ת הבטיחות.
- 9.3.7. הכנסת "מגדל הבטחה" למים:
 - קבלת אישור סופי מרכז/ת הבטיחות.
 - תדרוך כל הצוות שלוקח חלק בהכנסת המגדל למים ע"י חבר/ת צוות הנהגה או רכז/ת הבטיחות.
 - חלוקה לתפקידים: יתרים, מרימים/ות, מביאות/ות שקי חול.
 - ניהול הכנסת המגדל למים ע"י חבר/ת צוות הנהגה או רכז/ת הבטיחות (חובה להשתמש במגפון).
 - מיקום בוגר/ת בתוך המים לעזרה בהכנסת המגדל וסימון הנקודה למיקום המגדל במים.
 - תפקיד הבוגר/ת, בנוסף לעזרה ומיקום, הוא שמירה על הסדר ומניעת "התפזרות" החניכים/ות בתוך המים

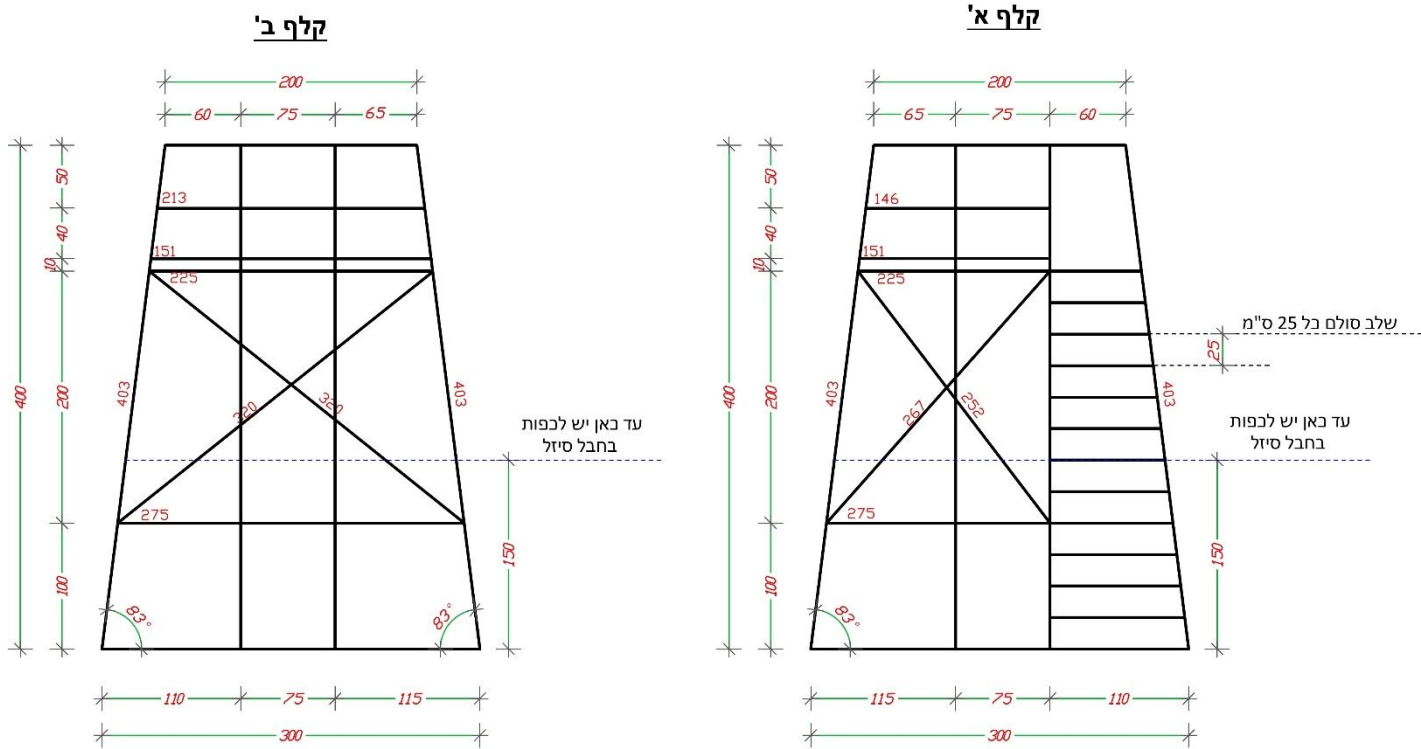

- הרמת המגדל עד לנקודת קו המים בשלב הראשון.
 - חיבור היתרים לשקי חול (4 שקי חול לכל יתר) – יש לוודא כי השקים מחוברים היטב אחד לשני.
 - הכנסת המגדל למים עד לנקודה שהוגדרה ע"י רכז/ת הבטיחות.
 - יש לוודא מרחק ביטחון בין מגדל למגדל של 5 מטרים לפחות.
 - מתיחת היתרים ודריכה על בסיס המבנה לצורך קיבוע חלקי לקרקעית.
 - פריסת שקי חול על כל היקף בסיס המבנה (מינימום 16 שקים) לצורך הקיבוע הסופי של המבנה.
- 9.3.8. השימוש ב"מגדל הבטחה" :
- השימוש במגדל יתאפשר רק לאחר קבלת אישור סופי מרכז/ת הבטיחות.
 - מספר הנוכחים/ות על המגדל ברגע נתון יוגדר בשלב אישור המבנה בהתאם לנוהלי הבנייה המחנאית.
 - אין לתלות דגלים / פריסות למיניהן בין המגדלים, כדי שלא ייצרו מפרש. בנוסף, כל תוספת למגדלים לצורך החזות צריכה לעבור אישור של רכז/ת הבטיחות.
- 9.3.9. פירוק "מגדל הבטחה" :
- קבלת אישור מרכז/ת הבטיחות.
 - תדריך כל הצוות שלוקח חלק בהוצאת המגדל מהמים ע"י חבר/ת צוות הנהגה או רכז/ת הבטיחות.
 - חלוקה לתפקידים : יתרים, מרימים/ות, מוציאים/ות שקי חול.
 - ניהול הוצאת המגדל מהמים ע"י חבר/ת צוות הנהגה או רכז/ת הבטיחות (חובה להשתמש במגפון).
 - מיקום בוגר/ת בתוך המים לעזרה בניהול הוצאת המגדל.
 - ניתוק היתרים משקי החול והחזקתם עד לקשירה לבזנ"טים.
 - הרמת המגדל עד לנקודת קו המים בשלב הראשון.
 - הזזת המגדל עד לנקודה שהוגדרה ע"י רכז/ת הבטיחות.
 - נעיצת בזנ"טים לרגלי המבנה וליתרים.
 - קיבוע רגלי המבנה לבזנ"טים ומתיחת היתרים.
 - קבלת אישור מרכז/ת הבטיחות לתחילת הפירוק.
 - יש לשים לב לכך שהכפיתות במגדל עשויות להיחלש כתוצאה מהימצאותן במים.

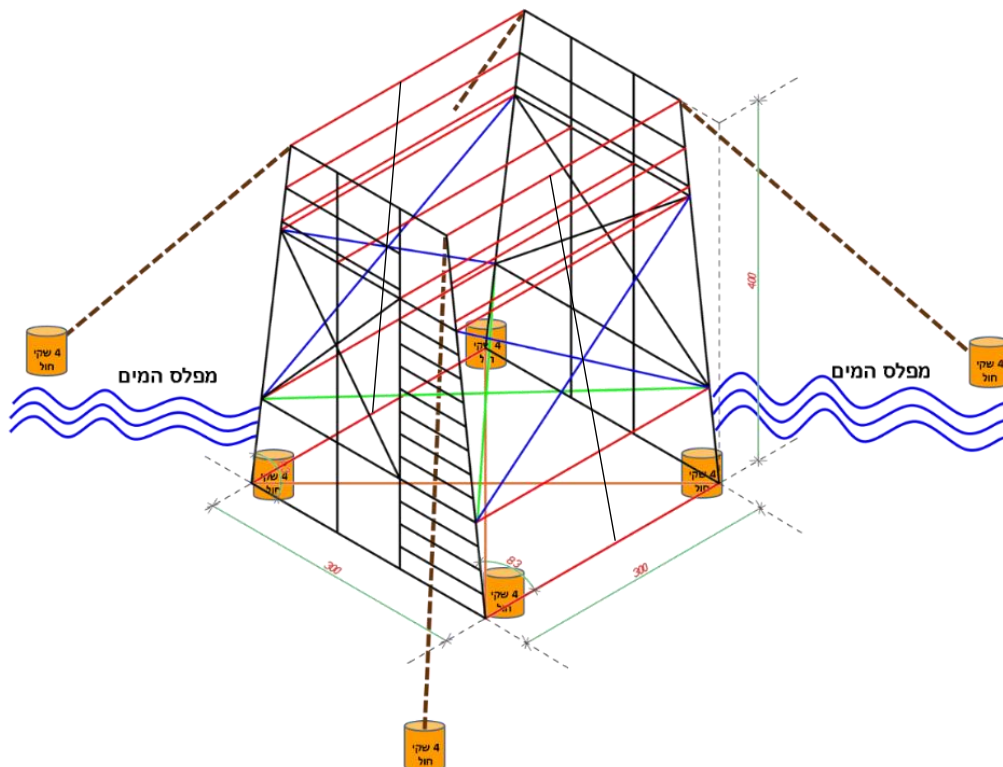

9.4. נספח – אב טיפוס מגדל הבטחה

9.4.1. קלפי המגדל :

9.4.2. המגדל :

עמוד 40 מתוך 40

